

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Києво-Могилянська академія»
Факультет економічних наук
Кафедра фінансів

Кваліфікаційна робота

освітній ступінь - бакалавр

на тему: «**Розвиток Іншуртех в Україні**»

Виконала: студентка 4-го року навчання,
спеціальність 072
«Фінанси, банківська справа та страхування»

Здебська Валентина Геннадіївна

Керівник: Бридун Є.В.
кандидат економічних наук, професор

Рецензент _____
(прізвище та ініціали)

Кваліфікаційна робота захищена
з оцінкою « _____ »

Секретар ЕК Донкоглова Н.А.
« _____ » _____ 2025 р.

Київ - 2025

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ ІНШУРТЕХ	7
1.1. Історичний аспект страхування	7
1.2. Іншуртех як сучасна технологічна трансформація страхування	14
1.3. Нормативно-правове регулювання Іншуртех в Україні	21
Висновки до розділу 1	27
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ РОЗВИТКУ ІНШУРТЕХ В УКРАЇНІ	28
2.1. Поточний стан страхового ринку України	28
2.2. Стан та перспективи Іншуртех в Україні	37
2.3. Моделювання впливу факторів на розвиток Іншуртех в Україні	50
Висновки до розділу 2	59
РОЗДІЛ 3. ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО РОЗВИТКУ ІНШУРТЕХ В УКРАЇНІ	60
3.1. Порівняльний аналіз розвитку Іншуртех в Україні та світі.....	60
3.2. Пропозиції щодо розвитку Іншуртех в Україні	67
Висновки до розділу 3	78
ВИСНОВКИ	79
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	81
ДОДАТКИ	91

ВСТУП

У сучасних умовах цифрової трансформації фінансових ринків зростає роль Іншуртех - наряду, що об'єднує класичне страхування з інноваційними технологіями (AI, блокчейн, Big Data, телематика). Ці рішення сприяють автоматизації, персоналізації та зниженню витрат, що особливо актуально в умовах війни та економічної нестабільності. Іншуртех має потенціал стати драйвером модернізації страхового ринку України.

Попри певні зрушення - запуск електронних полісів, інтеграцію з «Дією», появу InsurTech-платформ - сегмент залишається на ранньому етапі. Його розвиток стримується фрагментарним регулюванням, застарілою IT-інфраструктурою, обмеженим фінансуванням і низьким рівнем цифрової грамотності населення. Це зумовлює потребу в комплексному дослідженні Іншуртеху та розробці рекомендацій щодо його впровадження в Україні.

Аспекти розвитку страхового ринку та цифровізації фінансових послуг в Україні висвітлювалися у працях вітчизняних науковців. Зокрема, Журавка О.С. [1], Терещенко Т.Є., Олійник О.В. [2] розглядали фундаментальні основи страхування, його функції та роль у фінансовій системі держави. У роботах Мамонової Г.В. [5], Шевчук О. [7], Віленчука О.М. [6] проаналізовано теоретичні аспекти страхування як економічної та правової категорії. Проблеми цифрової трансформації ринку страхових послуг порушували Клапків Ю.М. [13], Полчанов А.Ю. [14], Гаряга Л.О. [15], Волосович С. [18] та інші. Значний внесок у дослідження Іншуртех як сучасного напрямку зробили Кривенко В.Ю. [19], Матвійчук Л. [17], які акцентували увагу на впровадженні інноваційних технологій у страхову діяльність. Однак, попри зростаючу кількість досліджень, тема Іншуртех в Україні залишається малодослідженою, особливо в частині її практичного впровадження, моделювання впливу цифрових факторів та формування системних рекомендацій щодо подальшого розвитку.

Отже, вивчення стану, тенденцій та перспектив розвитку Іншуртех в Україні є актуальним, своєчасним і має практичне значення для формування ефективної, сучасної моделі страхового ринку.

Мета дослідження полягає у комплексному аналізі стану та перспектив розвитку Іншуртех в Україні, виявленні основних бар'єрів і драйверів цього процесу, а також у формуванні практичних рекомендацій щодо стимулювання цифрової трансформації страхового ринку на основі вітчизняного та зарубіжного досвіду.

Для досягнення мети були визначені такі **завдання**:

- проаналізувати історичні етапи розвитку страхування;
- охарактеризувати Іншуртех як форму цифрової трансформації страхового бізнесу;
- розглянути нормативно-правове регулювання Іншуртех в Україні;
- дослідити поточний стан страхового ринку України;
- проаналізувати стан та перспективи розвитку Іншуртех в Україні;
- здійснити моделювання впливу ключових факторів на розвиток Іншуртех в Україні;
- провести порівняльний аналіз розвитку Іншуртех в Україні та у провідних країнах світу;
- сформулювати практичні пропозиції щодо стимулювання розвитку Іншуртех в Україні.

Об'єкт дослідження - страхова діяльність у контексті цифрової трансформації фінансового сектору України.

Предмет дослідження - процеси розвитку Іншуртех як інноваційного напрямку в страховій галузі, зокрема чинники, бар'єри, можливості та механізми впровадження страхових технологій в Україні.

У процесі дослідження було використано **комплекс загальнонаукових і спеціальних методів**. Зокрема, застосовано аналіз і синтез для опрацювання теоретичних підходів до сутності страхування та Іншуртеху, індукцію та дедукцію - для формування логічних висновків. Статистичний аналіз

використовувався для оцінки динаміки страхового ринку та вивчення активності Іншуртех-сектору в Україні. Порівняльний аналіз дав змогу зіставити вітчизняну ситуацію з практиками провідних країн. Також у роботі використано економіко-математичне моделювання (зокрема, багатофакторну регресію) для визначення впливу цифрових чинників на розвиток Іншуртех, а графічний метод допоміг у візуалізації результатів дослідження.

Інформаційною базою дослідження стали наукові праці українських і зарубіжних дослідників, законодавчі та нормативно-правові акти України, аналітичні матеріали Національного банку України, профільних асоціацій та міжнародних організацій, статистичні звіти, дані професійних платформ (Forinsurer), а також актуальні публікації з відкритих джерел щодо стану й тенденцій розвитку страхового ринку та Іншуртех в Україні і світі.

Результати дослідження можуть бути використані органами державної влади та регуляторами (зокрема НБУ) під час формування політики розвитку цифрових фінансових послуг, у тому числі страхових. Вони також будуть корисними для страхових компаній і фінтех-стартапів при розробці інноваційних продуктів, адаптації бізнес-моделей до цифрового середовища та плануванні стратегій цифрової трансформації. Окрім того, матеріали дослідження можуть слугувати базою для подальших наукових праць, навчальних курсів і практичних кейсів у сфері фінансів, страхування та цифрової економіки.

Наукова новизна дослідження полягає в систематизації теоретичних засад і сучасних тенденцій розвитку Іншуртех, а також у формуванні комплексного підходу до стимулювання цифрової трансформації страхового ринку України. У роботі вперше запропоновано структуровані практичні рекомендації, адаптовані до українських реалій, з урахуванням світового досвіду та внутрішніх бар'єрів. Окрім того, на основі економіко-математичного моделювання встановлено взаємозв'язок між основними факторами впливу на розвиток Іншуртех в Україні, що дозволяє обґрунтувати напрями підтримки та прогнозування подальшого зростання цього сектору.

У першому розділі розглянуто теоретичні засади розвитку Іншуртех у страховій сфері. Проаналізовано історичний розвиток страхування, його функції, класифікацію, місце у фінансовій системі та еволюцію основних принципів. Значна увага приділена Іншуртех як технологічному піднапрямку фінансових інновацій, що трансформує традиційне страхування через цифровізацію, автоматизацію процесів і персоналізацію страхових послуг. Окремо проаналізовано нормативно-правове регулювання Іншуртех в Україні, акцентовано на ключових законодавчих актах, проблемах інтеграції та перспективі гармонізації з європейським правом.

У другому розділі аналізується поточний стан та динаміка розвитку страхового ринку України в умовах трансформацій та викликів, спричинених війною та цифровізацією. Розкрито тенденції скорочення кількості страхових компаній, зростання концентрації ринку, фінансових показників і впровадження Іншуртех-рішень. Особливу увагу приділено ролі цифрових технологій, підтримці з боку держави, інтеграції зі сферою фінтех, а також моделюванню впливу ключових цифрових факторів на розвиток Іншуртех в Україні.

У третьому розділі представлено порівняльний аналіз розвитку Іншуртех в Україні та світі, виявлено ключові відмінності та бар'єри цифровізації вітчизняного страхового сектору. На основі цього сформовано комплекс практичних рекомендацій, що охоплюють нормативні, технологічні, економічні та освітні напрями, а також визначено стратегічні кроки для розширення Іншуртех-екосистеми в Україні та її інтеграції у світові тренди цифрового страхування.

Ключові слова: іншуртех, страхування, цифрова трансформація страхування, фінтех, інновації в страхуванні.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ ІНШУРТЕХ

1.1. Історичний аспект страхування

Страховання є невід'ємною частиною суспільного життя та ринкової економіки. Західні дослідники зазначають, що цей термін походить від латинського слова, яке означає «безтурботний». В англійській мові слово «insurance» трактується як «убезпечення». Зміст цієї категорії також пов'язують із поняттям страху, оскільки людина прагне захистити своє життя, здоров'я та майно від можливих загроз і втрат [1, с. 9].

Розвиток цивілізації супроводжується зростанням ризиків, що загрожують матеріальним цінностям, життю та здоров'ю людей. Крім природних катастроф, значні втрати спричиняють ДТП, аварії, кримінальні та соціальні явища. Історичний досвід підтверджує: людство завжди стикалося з непередбачуваними подіями, що викликало потребу у страховому захисті як способі мінімізації збитків (табл. 1.1).

Таблиця 1.1 Етапи розвитку страхування

Етап	Період	Основні характеристики
1	2	3
Античне страхування	II тис. до н.е. - X ст.	Виникнення перших страхових механізмів. У Вавилоні - угоди між учасниками торгових караванів про спільну відповідальність за збитки. У Стародавній Греції - угоди купців-піратів про розподіл доходів. У Стародавньому Римі - взаємодопомога членів професійних колегій на випадок хвороби, каліцтва чи смерті. Формування страхування на основі регулярних внесків. Введення застережень щодо невиклати страхових сум у певних випадках.
Середньовічне страхування (гільдійсько-цехове)	X-XIV ст.	Розвиток страхування в купецьких гільдіях і ремісничих цехах Англії, Німеччини, Данії. Відмінність від античного страхування - розширення страхового забезпечення, охоплення майнового та особистого страхування. Виплати здійснювалися в разі стихійних лих, пограбувань, банкрутств (майнове страхування), а також смерті, хвороби, каліцтва (особисте страхування). Відсутність попереднього переліку страхових подій та чітко визначених розмірів виплат.

1	2	3
Страховання в епоху ринкових відносин	XIV ст. - дотепер	Створення перших страхових організацій, початок формування сучасного страхового ринку. У 1310 р. в Брюге засновано «Страхову палату». У XVII-XVIII ст. у Європі виникають страхові товариства (у Франції, Італії, Данії, Швеції). Розвиток морського, майнового, особистого та сільськогосподарського страхування. У XIX ст. з'являються міжнародні страхові концерни. У XX ст. відбувається глобалізація страхового ринку, страхові компанії поширюються у США, Європі та Азії. В Україні після 1990-х років розпочинається розвиток приватного страхового ринку.

Джерело: складено авторами на основі даних [2, с. 12-15]

З історичного розвитку страхування видно, що воно еволюціонувало як відповідь на зростання ризиків і зміни в соціально-економічному середовищі. Від первинної форми взаємної підтримки воно перетворилося на організований фінансовий інструмент. Сьогодні страхування не лише компенсує втрати, а й підтримує розвиток бізнесу, фінансових ринків і економіки загалом.

У науковій літературі та практиці не існує єдиного загальноприйнятого визначення поняття «страхування», табл. 1.2.

Таблиця 1.2 Визначення поняття «страхування»

Автор, рік	Визначення поняття «страхування»
1	2
Закон України «Про страхування», 2021	Страховання - правовідносини щодо захисту страхових інтересів фізичних та юридичних осіб при настанні страхових випадків, визначених договором, за рахунок коштів, що формуються зі страхових внесків та інших доходів страховика.
Потійко С. В., 2018	Страховання є системою економічних відносин між страховиком і страхувальником щодо захисту майнових інтересів останнього шляхом формування спеціальних грошових фондів та відшкодування збитків у разі страхового випадку.
Журавка О. С., 2020	Страховання - це діяльність, спрямована на захист майнових інтересів юридичних і фізичних осіб, постраждалих унаслідок настання страхових випадків, визначених договором чи законодавством, за допомогою страхових фондів.
Мамонова Г.В., Позднякова Л.О., 2017	Страховання - це система перерозподільних фінансово-економічних взаємовідносин щодо формування та використання цільових страхових фондів з метою страхового захисту учасників цих відносин.
Віленчук О.М., 2015	Страховання - це економічна категорія, що відображає дво- та тристоронні відносини між учасниками страхового процесу щодо захисту їхніх майнових та особистих інтересів і забезпечення прав страховиків на проведення страхової діяльності.

1	2
Шевчук О., 2017	Страховання як соціально-економічна та фінансова категорія - це сукупність економічних, фінансових, соціальних та правових відносин щодо фондів грошових коштів, призначених для відшкодування збитків, спричинених страховими ризиками.
Ярмоленко В.В., 2020	Страховання - це особливий вид господарської діяльності, в процесі якої створюється страховий фонд, з якого здійснюються виплати страхувальникам у разі настання страхового випадку, передбаченого законом або договором.

Джерело: складено авторами на основі даних [1; 3; 4; 5; 6; 7; 8]

Таким чином, виходячи з різних підходів, страховання - це фінансово-економічний механізм, що забезпечує перерозподіл ризиків і матеріальний захист суб'єктів страхових відносин через створення спеціальних грошових фондів.

Класифікація страховання ґрунтується на історичних, економічних та юридичних ознаках. Основні підходи до класифікації наведено в табл. 1.3.

Таблиця 1.3 Класифікація страховання

Критерій	Види страховання	Характеристика
1	2	3
За історичними ознаками	1. Античне страховання 2. Середньовічне страховання 3. Страховання в епоху ринкових відносин	Відображає етапи розвитку страховання та виникнення його різних видів у різні історичні періоди.
За економічними ознаками	1. Страховання з інвестиційною складовою («Life assurance», страховання життя) 2. Страховання без інвестиційної складової («Non-life insurance», ризикові види страховання)	Визначається наявністю або відсутністю можливості накопичення коштів у процесі страховання.
За об'єктами страховання	1. Особисте страховання 2. Майнове страховання 3. Страховання відповідальності	Визначає групи майнових інтересів, які є предметом страхового захисту.
За юридичними ознаками	1. Відповідно до міжнародних стандартів (7 класів страховання життя, 18 класів загального страховання) 2. Відповідно до законодавства України (класифікація згідно із Законом України «Про страховання»)	Визначає правові норми, що регулюють страхову діяльність у різних країнах.
За формою організації страховика	1. Комерційне страховання 2. Взаємне страховання 3. Державне страховання	Відображає організаційно-правову структуру страхової компанії.

1	2	3
За формою проведення страхування	1. Добровільне страхування 2. Обов'язкове страхування	Визначає, чи є укладення страхового договору правом або обов'язком страхувальника та страховика.
За родом небезпеки	1. Автотранспортне страхування 2. Морське страхування 3. Авіаційне страхування 4. Страхування кредитних ризиків	Визначає специфічні ризики, які покриває страховий захист.

Джерело: складено авторами на основі даних [9]

Класифікація страхування не лише впорядковує його види, а й відображає його місце у фінансовій системі. Вона показує еволюцію страхування, його економічну природу, правові основи та сфери застосування.

Страхування визначається через його основні функції, які відображають сутність цього процесу, табл. 1.4.

Таблиця 1.4 Функції страхування

Назва	Характеристика
Ризикова функція	передбачає передачу страховиком матеріальної відповідальності за можливі фінансові втрати страхувальника, що виникають унаслідок страхових випадків. У разі настання таких подій страхувальник має право на отримання компенсації. Рівень страхового внеску залежить від імовірності ризику: чим він вищий, тим більша вартість страхування.
Фінансова функція страхування	забезпечує фінансову стабільність страхової діяльності. Для виконання своїх зобов'язань страховики формують резерви, з яких у разі настання страхових випадків здійснюють виплати страхувальникам.
Накопичувальна функція	характерна для довгострокових договорів страхування життя. Вона передбачає поступове накопичення коштів, які виплачуються страхувальнику або його правонаступникам після досягнення певного віку або настання визначеної події. Виплати здійснюються з урахуванням інвестиційного доходу.
Превентивна функція	спрямована на мінімізацію ризиків і наслідків страхових випадків. Вона включає два аспекти: – правові превентивні заходи, які передбачають виключення певних ситуацій із переліку страхових випадків (наприклад, навмисне завдання шкоди майну або здоров'ю). – фінансові превентивні заходи, що реалізуються через створення спеціальних фондів для фінансування заходів із запобігання ризикам.
Інвестиційна функція	пов'язана з управлінням страховими резервами. Оскільки сума страхових внесків перевищує суму виплат у певний період, страховики використовують ці кошти для інвестиційної діяльності, що допомагає їм компенсувати низьку прибутковість окремих видів страхування.

Джерело: складено авторами на основі даних [1, с. 12-13]

Отже, функції страхування визначають його значення у фінансовій системі, забезпечуючи розподіл ризиків, фінансову стабільність та інвестиційний потенціал. Взаємодія цих функцій сприяє ефективному управлінню страховими ресурсами та підвищенню рівня економічної безпеки страхувальників.

Страхова діяльність ґрунтується на низці принципів, що забезпечують ефективність та надійність страхового ринку:

- Конкуренентність - страхувальник і страховик мають свободу вибору, а держава здійснює антимонопольний контроль.
- Страховий ризик - подія, імовірність настання якої є підставою для укладання договору страхування.
- Страховий інтерес - зацікавленість страхувальника у захисті майна, здоров'я чи життя, а страховика - у прибутку.
- Максимальна сумлінність - учасники страхового процесу повинні надавати достовірну інформацію щодо об'єкта страхування.
- Відшкодування в межах збитків - страхові виплати не можуть перевищувати фактичних фінансових втрат.
- Франшиза - частина збитків, що не відшкодовується страховиком, може бути безумовною або умовною.
- Суброгація - право страховика вимагати відшкодування з винної сторони після виплати страхувальнику.
- Контрибуція - розподіл витрат між страховиками, які застрахували один і той самий об'єкт.
- Перестраховування та співстраховування - передача частини ризику іншим страховикам або укладання спільного договору кількома страховиками.
- Диверсифікація - розширення діяльності страхової компанії на нові фінансові напрями [9, с. 12-13].

Дотримання цих принципів забезпечує стабільне функціонування страхового ринку та формування надійної системи страхового захисту в державі. Вони сприяють фінансовій стійкості страховиків, захисту прав

страхувальників і ефективному регулюванню страхової діяльності на національному рівні.

На думку Михайлова Н. В. [10], страхування цілком справедливо розглядати як окремий елемент фінансової системи, адже воно водночас є і фінансовим інструментом, і особливою економічною категорією. Його унікальність виявляється в низці характерних ознак: існування як мінімум двох учасників із тісно переплетеними інтересами, функціонування складних розподільчих механізмів, постійний фокус на страховому ризику, управління страховим фондом, а також спільна відповідальність страхувальників за можливі збитки. Важливу роль відіграє і повернення внесків у формі страхових виплат, що гарантує захист вкладених коштів, водночас даючи страховим компаніям змогу отримувати прибуток.

Завдяки подібним властивостям страхування посідає центральне місце в економічній взаємодії. Воно інтегрує елементи фінансів, кредиту й підприємництва, слугуючи водночас рушійним чинником стійкості фінансового сектору. У сучасних ринкових умовах жоден банк чи інвестиційна установа не можуть ефективно функціонувати без належного страхового захисту. Окрім того, страхування дає змогу державі знизити витрати на соціальну сферу, адже завдяки страховим схемам формується додатковий фінансовий ресурс для підтримки охорони здоров'я, освіти та пенсійних програм [10].

Розвинений страховий ринок суттєво стимулює економічне зростання, адже кошти зі страхування життя й пенсійних продуктів акумулюють заощадження населення для довгострокових інвестицій. Такі інвестиції, у свою чергу, підживлюють розвиток підприємницької діяльності та створення робочих місць. Таким чином, страхування не лише допомагає зменшити фінансові ризики й захищає від потенційних збитків, а й формує підґрунтя для сталого економічного росту в масштабах держави.

Згідно з поглядами Костецького В. [11], страхування виступає одним із ключових механізмів у фінансовій системі, оскільки здатне ефективно

поєднувати інтереси власників капіталу та його споживачів. Страхові компанії не лише захищають клієнтів від несподіваних збитків і втрат, а й накопичують значні обсяги коштів, спрямовуючи їх на ринок інвестицій, зокрема в цінні папери, нерухомість та інші фінансові активи. Таким чином, вони відіграють роль потужних інституційних інвесторів і опосередковано впливають на збалансований розвиток ринку капіталу.

Особливе місце страхування займає у взаємодії з банківською сферою. Страхові компанії підсилюють безпеку кредитних операцій, покриваючи кредитні ризики, а також беруть участь у створенні фінансових супермаркетів, що охоплюють банківські, інвестиційні та страхові послуги. Завдяки цьому банківська система стає більш стійкою до кризових явищ, а клієнти отримують змогу користуватися повноцінним спектром фінансових продуктів [11].

Як зазначають Рекуненко І. І. та Чорна С. В., саме здатність страхових компаній перетворювати пасивні заощадження на активний капітал надає їм значний потенціал впливу на інвестиційний ринок. Утім, в українських реаліях страховикам складно повноцінно конкурувати з іншими великими гравцями через низку чинників: недостатній рівень капіталізації, обмежений вибір інвестиційних інструментів, жорстке регулювання й високу економічну нестабільність. Незважаючи на це, страхові компанії залишаються невід'ємними учасниками інвестиційного процесу, насамперед завдяки розміщенню коштів у банківських депозитах і цінних паперах [12].

Таким чином, страхування виконує дві принципові функції: забезпечення фінансового захисту для фізичних та юридичних осіб і створення додаткових можливостей для зростання економіки через інвестиційну діяльність. Завдяки цьому страхові компанії суттєво посилюють стабільність фінансового ринку й сприяють збалансованому економічному розвитку.

Основні напрями позитивного впливу страхування на фінансову систему включають:

- зміцнення фінансової стійкості підприємств, а також національних і міжнародних фінансових ринків;

- компенсацію фінансових втрат держави та подолання наслідків ризиків, особливо у сфері виробництва та при стихійних лихах;
- ефективне використання ресурсів для забезпечення економічної безпеки;
- створення сприятливих умов для розвитку бізнесу через страхування ризиків, пов'язаних із перериванням діяльності, експортними операціями та майном;
- мінімізацію фінансових втрат у разі настання непередбачуваних подій;
- стимулювання накопичень та їх залучення у страхові інструменти;
- раціональне формування й використання фінансових ресурсів, спрямованих на соціальні потреби;
- ефективне розміщення капіталу у фінансовому секторі та реальному інвестуванні [10].

Узагальнюючи, можемо зробити висновок, що страхування є невід'ємним елементом фінансової системи, що виникло історично як механізм протидії ризикам, а з часом набуло форми важливого сектору економіки. Його фінансова й економічна сутність полягає у перерозподілі ризиків і захисті майнових та особистих інтересів страхувальників. При цьому страхування поєднує функції компенсації збитків, створення й використання страхових фондів, накопичення, превентивного впливу та інвестування. Як результат, страховий ринок підтримує стабільність економіки, сприяє розвитку фінансових ринків і забезпечує додаткові можливості для інвестицій і соціальної підтримки.

1.2. Іншуртех як сучасна технологічна трансформація страхування

Сучасна діджиталізація суттєво впливає на фінансово-страхову галузь, оскільки основу таких послуг становить нематеріальна складова - інформація. Завдяки цьому більшість операцій проводяться без фізичної взаємодії.

Постійні ІТ-інновації не лише посилюють автоматизацію, а й кардинально трансформують ланцюг вартості фінансових послуг, залучаючи нові бізнес-моделі та нетрадиційних гравців. Усе це ілюструє еволюцію, яку сьогодні визначають терміни «Фінтех» та «Іншуртех».

На думку Клапків Ю. М. та Мелих О. Ю., прискорення трансформації даних у фінансовій сфері відбувається завдяки кільком ключовим чинникам:

1. Поява нових технологій та їх конвергенція. Активний розвиток великих даних, інтернету речей і хмарних обчислень дає змогу фінансовим компаніям не лише автоматизувати бізнес-процеси, а й розробляти принципово нові продукти, послуги й моделі діяльності. Прикладом цього є краудфандингові платформи чи інноваційні страхові сервіси, що діють як альтернативні чи додаткові рішення для банків та страхових компаній.

2. Зміна поведінки споживачів. Поширення електронних каналів взаємодії (онлайн-сервіси, мобільні застосунки тощо) змусило постачальників фінансових послуг переглянути розмір та роль філіальних і агентських мереж. Натомість зросла увага до гібридних форматів роботи з клієнтами та розширеного спектра обслуговування.

3. Формування нових екосистем. Банки й страхові компанії дедалі більше схиляються до аутсорсингу та спеціалізації, що почалося з бек-офісів і тепер охоплює фронтівні підрозділи. Унаслідок цього виникають цілком нові екосистеми, у які залучені мобільні застосунки, Іншуртех-рішення, Фінтех-стартапи та навіть компанії, які раніше не працювали у фінансовій сфері.

4. Зміна регуляторного середовища. Хоча після фінансової кризи 2008 року вимоги до галузі посилилися, у багатьох країнах запущено ініціативи на підтримку Фінтех-стартапів, зокрема створення «Фінтех-пісочниць» (Лондон, Сінгапур, Гонконг) для тестування нових продуктів і послуг. Окремі держави також надають фінансову підтримку й засновують спеціалізовані організаційні підрозділи (наприклад, Innovate Finance у Великій Британії) [13].

Усе це підштовхує фінансовий ринок до переформатування, стимулює появу інноваційних бізнес-моделей і поглиблює інтеграцію класичних фінансових установ з ІТ-компаніями та стартапами.

Ще донедавна страхування вважалося однією з найбільш консервативних галузей: укладання договору асоціювалося з паперовою тяганиною, а врегулювання страхового випадку за лічені хвилини здавалося нереальним. Утім, цифрова революція не оминула цей сектор, і вже у 2018 році Іншуртех почав стрімко набирати обертів, ставши одним із найбільш динамічних напрямів цифрової економіки [14].

Для більшої конкретизації слід наголосити, що Фінтех є ширшим поняттям, яке охоплює всі технологічні інновації у фінансовій галузі, тоді як Іншуртех виступає його піднапрямом і зосереджується винятково на страховому секторі. Розглянемо визначення поняття «Іншуртех» в табл. 1.5.

Таблиця 1.5 Визначення поняття «Іншуртех»

Автор, рік	Визначення поняття «Іншуртех»
Гаряга Л. О., 2018	Іншуртех - це страхові послуги, що надаються за допомогою цифрових технологій, зокрема чат-ботів, блокчейну та штучного інтелекту.
Полчанов А.Ю., Галатюк К.О., 2024	Іншуртех - це напрям Фінтеху, який охоплює інноваційні технологічні рішення у сфері страхування.
Скриль В., Глушко А., 2023	Іншуртех - це впровадження інформаційних технологій у страхову галузь для її модернізації та розвитку.
Матвійчук Л., 2023	Іншуртех - це технологічні інновації у страхуванні, спрямовані на підвищення ефективності страхової індустрії.
Волосович С., Фоміна О., 2018	Іншуртех - це частина Фінтех-сфери, яка використовує інноваційні технології для оптимізації діяльності страхового ринку та покращення обслуговування клієнтів.
Кривенко В.Ю.	Іншуртех - це застосування новітніх технологій у всіх процесах надання страхових послуг із метою зниження витрат і підвищення ефективності страхової діяльності.

Джерело: складено авторами на основі даних [14; 15; 16; 17; 18; 19]

Отже, узагальнено, Іншуртех можна визначити як сукупність технологічних інновацій у страховій галузі, що поєднують цифрові інструменти з традиційним страхуванням для підвищення ефективності, зменшення витрат і покращення сервісу для клієнтів.

Іншуртех докорінно трансформує страхову галузь, поєднуючи технологічні інновації з традиційними підходами. Це підвищує ефективність, персоналізує послуги та робить страхування доступнішим. Компанії, що оперативнo впроваджують інновації, зміцнюють свої позиції на ринку. Важливо, що Іншуртех не просто змінює страхову сферу, роблячи її зручнішою для споживачів, а й оптимізує ресурси та витрати для самих компаній. Детальніше про значущість і роль страхових технологій пропонуємо ознайомитися в таблиці 1.6.

Таблиця 1.6 Важливість та роль Іншуртех у трансформації страхових послуг

Аспект впливу	Опис
Покращений клієнтський досвід	Сучасні технології стимулюють клієнтів глибше розуміти власні потреби та пропозиції від страховиків. Онлайн-договори й сервіси самообслуговування дають змогу уникнути відвідувань відділень чи довгих дзвінків, а впровадження цифрових рішень у традиційні страхові продукти приваблює молодих користувачів (18-35 років).
Індивідуальний підхід	Нові підходи до збору та аналізу даних дають змогу пропонувати персоналізоване страхове покриття з урахуванням реальних потреб і ризиків кожного клієнта. Це також поліпшує механізми ціноутворення, роблячи страхові послуги прозорішими та стабільнішими.
Підвищення ефективності	Швидкий онлайн-доступ до інформації про поліси та умови дозволяє страхувальникам оперативнo порівнювати різні варіанти, не витрачаючи час на особисті візити чи телефонні консультації (за винятком потреби в індивідуальному роз'ясненні).
Гнучкість пропозицій	Універсальні рішення Іншуртех пропонують короткострокові або вузьконаправлені страхові плани замість багаторічних договорів. Таким чином, клієнт отримує саме те покриття, яке потрібне для конкретного періоду чи ситуації, без зайвих зобов'язань і переплат.
Скорочення операційних витрат	Використання цифрових платформ допомагає страховим компаніям зменшити витрати на утримання відділень і ручну обробку документів. Завдяки цьому страховики можуть працювати віддалено, ефективніше розподіляти ресурси та приділяти більше уваги розвитку нових продуктів.
Зниження рівня шахрайства	Аналітика великих даних, штучний інтелект і машинне навчання дають змогу краще відстежувати потенційні шахрайські схеми. Система здатна виявити аномалії в даних як з боку клієнта, так і всередині компанії, що мінімізує ризики махінацій і підвищує загальну прозорість страхових операцій.

Джерело: складено авторами на основі даних [14]

Таким чином, впровадження Іншуртех-рішень докорінно змінює підхід до страхових послуг: від персоналізованих пропозицій і кращого клієнтського досвіду - до гнучких форматів договорів та зниження операційних витрат. Завдяки новітнім технологіям вдається також значно зменшити ризик шахрайства, що підвищує прозорість і довіру до страхового ринку загалом.

За результатами досліджень, Іншуртех-компанії можна умовно поділити на дві основні категорії за бізнес-моделлю: D2C (Direct-to-Consumer) та B2B (Business-to-Business).

D2C-модель зосереджена на наданні страхових послуг напряму кінцевим користувачам, оминаючи традиційних посередників (брокерів, агентів). Це відбувається завдяки сучасним цифровим інструментам для збору й аналізу даних, а також зручним мобільним застосункам і онлайн-платформам, які спрощують доступ до страхових продуктів. Таким чином, інноваційні D2C-Іншуртех-компанії становлять конкуренцію звичним страховикам, що переважно покладаються на мережу брокерів. Надаючи клієнтам можливість самостійно обирати та оформлювати поліси, вони роблять процес страхування прозорішим і зручнішим.

B2B-модель Іншуртех натомість спрямована на допомогу страховим компаніям в оптимізації їхніх внутрішніх операцій. Такі Іншуртех-провайдери розробляють та пропонують рішення для вдосконалення процесів андеррайтингу, врегулювання претензій та обробки великих масивів даних. Вони також пропонують спеціалізовані страхові продукти (зокрема в галузях майнового та медичного страхування) компаніям та організаціям, які можуть купувати групові поліси для працівників або замовляти певні послуги. Також, B2B-компанії активно співпрацюють із традиційними страховиками, допомагаючи їм інтегрувати сучасні технології у вже існуючі бізнес-процеси, щоб підвищити ефективність та залишатися конкурентоспроможними [14].

Загалом, багатоманітність бізнес-підходів в Іншуртех значно поліпшує доступність страхових послуг і стимулює розробку більш індивідуалізованих пропозицій.

У роботах Волосович С. та Фоміної О. [18] виокремлено кілька ключових векторів розвитку Іншуртех. По-перше, мікрострахування здобуває популярність завдяки доступності аналітичних інструментів, що дає змогу пропонувати невеликі, «порційні» страхові пакети (особливо корисні у сфері сільської медицини). По-друге, інноваційні рішення й нові канали збуту (зокрема IoT, автоматизація) дають змогу страховикам зменшувати витрати й підвищувати ефективність. По-третє, співпраця традиційних компаній із Іншуртех-стартапами нагадує розвиток Фінтех і передбачає розробку рекомендаційних платформ, мобільних додатків, систем електронної документації, а також застосування блокчейну. Нарешті, оновлення продуктових лінійок з урахуванням нових ризиків (кіберзагрози, тероризм тощо) стимулює створення спеціалізованих страхових пропозицій - від покриття збитків від повені до страхування гаджетів чи екзотичних випадків.

Водночас, на думку Полчанова А. Ю. та Галатюк К. О., Іншуртех-стартапи докорінно змінюють увесь страховий ринок, запроваджуючи сучасні технології та інноваційні підходи. Вони зосереджуються на автоматизації ключових страхових процесів, зокрема:

- управління претензіями, де автоматизована обробка запитів прискорює врегулювання та допомагає виявляти шахрайство;
- андеррайтинг, який стає точнішим завдяки автоматизованому збору даних і можливості швидко генерувати персоналізовані страхові пакети;
- виконання договору, що поліпшується завдяки блокчейну й смарт-контрактам, що підвищують прозорість і безпеку;
- зниження ризиків через використання Big Data для кращого розуміння дій страхувальників і визначення найуразливіших зон;
- усунення конфлікту інтересів завдяки прозорій та автоматизованій оцінці ризиків, що підвищує довіру клієнтів до страхувальника [14].

Перший підхід орієнтований на розширення продуктів і збуту, другий - на автоматизацію процесів. Разом вони демонструють комплексну трансформацію страхового ринку під впливом Іншуртех.

На думку Кривенка В. Ю. [19], Іншуртех охоплює інноваційні технології, які активно застосовуються у світовій страховій практиці та поступово впроваджуються в Україні. Основні з них узагальнено в табл. 1.7.

Таблиця 1.7 Склад та характеристика Іншуртех-технологій та рішень

Технології	Характеристика
Big Data	Використання масштабних масивів даних і аналітичних інструментів для швидкої обробки та виявлення закономірностей, що допомагає оптимізувати прийняття рішень і підвищує точність прогнозів.
Інтернет-страхування	Дистанційне укладання й обслуговування страхових договорів через веб-платформи або мобільні застосунки, що спрощує доступ клієнтів до послуг і мінімізує потребу у фізичних відділеннях.
Інтернет речей (IoT)	Мережа взаємопов'язаних пристроїв, датчиків та сервісів, що забезпечує обмін даними в реальному часі. Дає змогу страховикам краще оцінювати ризики та персоналізувати пропозиції.
Штучний інтелект (AI) та машинне навчання	Інтелектуальні алгоритми й програми, що імітують людське мислення. Машинне навчання - метод навчання цих систем на основі заданих патернів і великих обсягів даних для ухвалення точніших рішень щодо ризиків, оцінки претензій тощо.
Чат-боти та NLP-системи	Програмні рішення, що дають змогу вести текстову або голосову взаємодію з клієнтом за наперед заданими сценаріями. Підвищують швидкість обслуговування й зменшують навантаження на контакт-центри страховика.
Хмарні технології та обчислення	Використання хмарних серверів і сервісів для зберігання та обробки даних, що дозволяє масштабувати інфраструктуру та спрощує доступ до потрібних ресурсів у режимі онлайн.
Технології автоматизації та RPA	Застосування роботизованих систем і програмного забезпечення для виконання рутинних операцій, пришвидшуючи обробку заяв і документів, а також знижуючи можливі помилки «людського фактора».
RegTech-рішення	Набір інструментів для контролю й дотримання регуляторних вимог у страховій діяльності. Спрощують процес звітності, моніторингу і виявлення порушень.
Мобільні мережі та 5G-технології	Сучасні канали телекомунікації з високою пропускнуою здатністю, які дають змогу швидко обмінюватися даними між пристроями та підтримують роботу різноманітних онлайн-сервісів.
Граничні та квантові обчислення	Розміщення обчислювальних потужностей безпосередньо біля джерел даних (edge computing) для швидшої обробки інформації, а також використання квантових пристроїв, здатних значно збільшити обсяг і швидкість обчислень.
Біометричні технології та телематика	Вимірювання та використання біологічних характеристик (відбитки пальців, риси обличчя тощо) для ідентифікації клієнтів, а також телематичні пристрої, що збирають і передають дані про поведінку користувача (наприклад, стиль водіння).
Блокчейн-технології та смарт-контракти	Розподілений реєстр транзакцій, у якому кожен учасник має копію даних, а смарт-контракти - це детерміновані програми, що виконуються автоматично за умов, прописаних у коді. Забезпечують прозорість, безпеку та швидкість взаємодії.

Джерело: складено авторами на основі даних [19]

Усі наведені рішення вже знайшли застосування у міжнародній страховій практиці, а деякі з них успішно впроваджуються й на українському ринку страхових послуг.

Узагальнюючи, Іншуртех - це сучасна форма трансформації страхового сектору, що поєднує технологічні інновації з традиційними підходами до страхування. Він забезпечує автоматизацію процесів, підвищення ефективності, персоналізацію продуктів і прозорість взаємодії зі споживачами. На нашу думку, Іншуртех - це не лише впровадження окремих технологій, а стратегічна зміна всієї екосистеми страхування, яка адаптується до нових цифрових реалій, формує нові бізнес-моделі й робить страхові послуги доступнішими, зручнішими та більш орієнтованими на клієнта.

1.3. Нормативно-правове регулювання Іншуртех в Україні

Упродовж останнього десятиліття глобальний ринок страхових послуг зазнав істотних змін під впливом двох ключових чинників: світової фінансової кризи та стрімкого розвитку цифрових технологій (Фінтех й Іншуртех). Це зумовило потребу в модернізації нормативно-правового регулювання страхового сектору з опорою на наукові й практичні напрацювання у сфері фінансових технологій. Зростання Іншуртех, яке має значний інноваційний потенціал для всієї економіки, потребує ще оперативнішого реагування на нові виклики та активного стимулювання з боку держави й учасників ринку, аби забезпечити подальший розвиток та стабільність страхової галузі.

На думку автора Коваленко Ю., нині регулювання сфери Фінтех потребує ліберальнішого підходу, тож основними кроками для створення ефективної екосистеми на ринку страхових послуг є дерегуляція й упровадження новітніх концепцій. Водночас важливо зберігати баланс між запровадженням дієвого нормативно-правового середовища та розширенням перспектив розвитку через дерегулювання сфери Фінтех і, зокрема, Іншуртех. Найоптимальнішим шляхом вважається імплементація директив ЄС з

урахуванням специфіки національної правової системи України та визначення конкретних напрямів гармонізації вітчизняного законодавства із європейськими нормами [20].

Виявлені недоліки у сфері фінансових технологій підкреслюють нагальну потребу в системному правовому регулюванні як Фінтех, так і Іншуртех, зокрема в контексті страхового ринку. Це питання стає особливо важливим на тлі тенденцій активного впровадження Фінтех-рішень у сектор державного управління, що безпосередньо впливає на реалізацію стратегічних пріоритетів України та забезпечення інформаційної безпеки в межах національної безпеки.

Оскільки в Україні відсутнє комплексне нормативно-правове регулювання сфери Фінтех на ринку страхових послуг, діючі нормативні акти охоплюють лише окремі аспекти цієї сфери. З метою узагальнення результатів аналізу нормативної бази України в цій галузі, зокрема з урахуванням специфіки страхового ринку та сучасних тенденцій Іншуртех, наведемо ключові документи, що регулюють цю сферу, за результатами ґрунтовного дослідження О. Бухаріна [21], доповнимо її та класифікуємо за трьома рівнями:

1. Перший рівень – це кодекси та закони, до них відносять:

– Конституція України [22] - встановлює загальні положення щодо прав і обов'язків людини та громадянина, включаючи соціальні та економічні аспекти, що мають значення для сфери страхування.

– Цивільний кодекс України [23] - регламентує особисті немайнові та майнові відносини, що виникають у зв'язку з наданням страхових послуг.

– Закон України «Про фінансові послуги та фінансові компанії» [24] - регулює діяльність з надання фінансових і супровідних послуг, встановлює вимоги до надавачів таких послуг, визначає принципи державного регулювання та нагляду за фінансовим ринком. Він передбачає авторизацію фінансових установ, вимоги до структури власності, корпоративного управління, захисту прав споживачів, а також механізми нагляду та

відповідальності. Закон запроваджує нові стандарти прозорості та регулювання небанківських фінансових установ відповідно до міжнародних практик.

– Закон України «Про страхування» [25] - встановлює правові основи здійснення страхової діяльності, регулює відносини між страховиками, страхувальниками та третіми особами, а також визначає вимоги до страхових компаній та страхових продуктів.

– Закон України «Про платіжні послуги» [26] - містить положення щодо використання електронних та цифрових грошей, які можуть застосовуватися у страхуванні, зокрема при впровадженні Іншуртех-рішень, автоматизованих виплат страхових відшкодувань і онлайн-страхування.

– Закон України «Про валюту і валютні операції» [27] - регулює здійснення валютних операцій, валютного нагляду та валютного регулювання, визначає права та обов'язки суб'єктів валютних операцій, що є важливим для міжнародних страхових компаній та використання у трансграничному страхуванні.

– Закон України «Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги» [28] - встановлює правові та організаційні засади надання електронних довірчих послуг і здійснення електронної ідентифікації, що є важливим для цифрових страхових продуктів, онлайн-ідентифікації клієнтів та підписання електронних страхових договорів.

– Закон України «Про основні засади забезпечення кібербезпеки України» [29] - містить правові та організаційні основи кібербезпеки, що мають особливе значення для Іншуртех-рішень, цифрового страхування та захисту даних клієнтів у кіберпросторі.

– Закон України «Про захист персональних даних» [30] - визначає правові засади обробки та захисту персональних даних, включаючи права громадян на недоторканність приватного життя. Страхові компанії, які використовують цифрові платформи, обробляють великі обсяги даних

клієнтів та впроваджують автоматизовані алгоритми для оцінки ризиків і прийняття рішень щодо страхування.

– Закон України «Про електронні документи та електронний документообіг» [31] - регулює використання електронних документів, їхнє створення, передачу, зберігання та обробку, що є ключовим для розвитку Іншуртех, оскільки цифрові страхові продукти передбачають використання електронних полісів, онлайн-підписання договорів та автоматизацію документообігу між страховими компаніями та клієнтами.

2. До другого рівня відносять стратегічні документи НБУ:

– Стратегія розвитку фінтеху в Україні до 2025 року [32] визначає пріоритетними напрямками створення сталої фінтех-екосистеми, розвиток кешлес-економіки та підвищення фінансової й цифрової грамотності населення. Документ передбачає впровадження інноваційних рішень у фінансовому секторі, стимулювання діджиталізації послуг, розвиток регуляторної «пісочниці», а також імплементацію відкритого банкінгу та інфраструктури миттєвих платежів. Стратегія спрямована на залучення інвестицій, інтеграцію у глобальну фінтех-екосистему та розбудову інноваційного бізнес-середовища.

3. До третього рівня відносять постанови НБУ:

– Постанова НБУ «Про затвердження Положення про реєстрацію платіжних систем, учасників платіжних систем та технологічних операторів платіжних послуг» [33] - визначає порядок реєстрації Національним банком внутрішньодержавних та міжнародних платіжних систем і їх учасників. Це важливо для страхових компаній та Іншуртех-платформ, що використовують цифрові платіжні рішення для автоматизації страхових платежів і виплат.

– Постанова НБУ № 172 від 20.12.2023 [34] - встановлює порядок використання електронного підпису та електронної печатки в банківській системі та на ринках небанківських фінансових послуг, зокрема для Іншуртех-компаній. Документ регулює вимоги до ідентифікації, автентифікації клієнтів, використання цифрових підписів (КЕП, УЕП, ЦВП), порядок обміну

електронними документами, а також передбачає механізми контролю за їх безпекою та достовірністю. Він також визначає правила застосування електронних печаток у страхових та фінансових сервісах, включаючи використання цифрових технологій для підписання договорів і взаємодії з клієнтами.

– Постанова Правління Національного банку України від 27 грудня 2024 року № 175 [35] - вносить зміни до Положення про нагляд на консолідованій основі за небанківськими фінансовими групами. Вона регулює процедури визнання, структуру власності, подання звітності та адміністративного нагляду, включаючи використання електронних документів, цифрових підписів та безвиїзного контролю. Постанова сприяє цифровізації регуляторних процесів, спрощуючи взаємодію з Національним банком.

– Постанова НБУ № 32 від 17.03.2020 є одним із досягнень у сфері цифровізації страхування стало запровадження Системи BankID. Вона дозволяє страховим компаніям використовувати дистанційну ідентифікацію клієнтів для оформлення страхових полісів та інших послуг [36].

4. Четвертий рівень нормативно-правового забезпечення розвитку Іншуртех в Україні становлять суміжні законодавчі акти, які не регулюють страхування напряму, але створюють правове середовище для функціонування цифрових сервісів. До них належать, зокрема, закони «Про електронну комерцію», «Про захист прав споживачів», «Про рекламу», «Про інформацію» та інші, що забезпечують юридичну силу електронних договорів, захист персональних даних, правову визначеність онлайн-взаємодії та прозорість цифрових фінансових послуг. Ці нормативні акти є необхідним підґрунтям для легального та безпечного впровадження Іншуртех-рішень в Україні.

Отже, нормативно-правове регулювання Іншуртех в Україні перебуває на етапі формування й адаптації до сучасних фінансових технологій. Перевагою є поступове впровадження європейських стандартів, що сприяє

інтеграції у глобальний фінансовий простір. Законодавство охоплює цифровізацію, кібербезпеку, захист персональних даних та електронний документообіг, що дає змогу автоматизувати страхові процеси. Водночас, відсутність комплексного регулювання, бюрократія та низька гнучкість законодавства гальмують впровадження інновацій. Необхідне вдосконалення правового поля та створення сприятливих умов для цифрових страхових сервісів.

Висновки до розділу 1

Страховання має багатовікову історію, яка демонструє його еволюцію від простих форм взаємодопомоги до складного фінансово-економічного інструменту. Із розвитком цивілізації зростали ризики, що сприяло удосконаленню страхових механізмів. Сьогодні страховання є невід'ємною частиною фінансової системи, забезпечуючи захист майнових і особистих інтересів, підтримуючи економічну стабільність та інвестування. Його класифікація, функції та принципи відображають важливість і багатогранність страхового ринку в умовах сучасної економіки.

Іншуртех є відповіддю на цифрову трансформацію фінансового сектору, яка кардинально змінює підходи до надання страхових послуг. Іншуртех поєднує інноваційні технології - штучний інтелект, Big Data, блокчейн, автоматизацію - з класичними страховими моделями, забезпечуючи швидкість, гнучкість, персоналізацію та зниження витрат. Успішне впровадження Іншуртех підвищує прозорість страхового ринку, зменшує ризик шахрайства та створює передумови для стійкого розвитку галузі. На нашу думку, Іншуртех - це не лише технології, а трансформаційна модель майбутнього страховання, що фокусується на клієнтських потребах і цифровій ефективності.

Українське законодавство наразі лише частково охоплює сферу Іншуртех, регулюючи окремі аспекти фінансових, страхових та цифрових послуг. Попри це, позитивними зрушеннями є адаптація європейських стандартів, розвиток електронного документообігу, впровадження цифрової ідентифікації та захисту персональних даних. Проте, відсутність комплексного правового поля гальмує повноцінний розвиток Іншуртех. Для формування сприятливого середовища необхідне подальше оновлення нормативної бази, зниження адміністративних бар'єрів та підтримка інновацій у страховій галузі.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ РОЗВИТКУ ІНШУРТЕХ В УКРАЇНІ

2.1. Поточний стан страхового ринку України

Страховий ринок України традиційно мав низький рівень проникнення та стикався з численними викликами, зокрема політичною нестабільністю, втратою частини ринку через окупацію, пандемією та коливаннями світових фінансових ринків. Повномасштабне вторгнення РФ загострило ситуацію: релокація персоналу, дистанційна робота, розірвання договорів і відтермінування платежів спричинили зниження страхових премій, руйнування застрахованих об'єктів і труднощі з оцінкою страхових випадків. Водночас перехід в онлайн-режим і спрощення процедур за рекомендаціями НБУ дозволили ринку зберегти стійкість і продовжити роботу навіть в умовах війни.

Протягом 2018-2024 років страховий ринок України зазнав суттєвої трансформації. Загальна кількість страхових компаній зменшилася майже в чотири рази - з 281 у 2018 році до 65 у 2024-му (табл. 2.1). Така динаміка є наслідком добровільного припинення діяльності, анулювання ліцензій, а також посилення регуляторного нагляду з боку НБУ.

Таблиця 2.1 Кількість страхових компаній в Україні за 2018-2024 рр.

Назва показника	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Абсолютне відхилення 2024-2018 рр., +/-	Відносне відхилення 2024-2018 рр., %
Загальна кількість страхових компаній	281	233	210	155	128	101	65	-216	-76,9
у т. ч. СК «non-Life»	251	210	190	142	116	89	55	-196	-78,1
у т. ч. СК «Life»	30	23	20	13	12	12	10	-20	-66,7

Джерело: складено авторами на основі даних [37]

У 2024 року спостерігалось найбільше скорочення кількості гравців: з Реєстру було виключено 15 страховиків і 40 фінансових компаній, близько половини - за власною ініціативою. Окрім того, Національний банк погодив звуження ліцензій для 59 фінансових компаній та 5 страховиків. Станом на жовтень загальна кількість учасників ринку зменшилася з 926 до 897, а кількість страхових компаній - до 75 [38].

Таким чином, спостерігається стійка тенденція до скорочення кількості страховиків, що свідчить про триваюче очищення ринку, його концентрацію та підвищення вимог до фінансової стійкості учасників.

Протягом 2018-2024 років активи страхових компаній демонстрували поступове зростання. Із 63,5 млрд грн у 2018 році вони зросли до 74,4 млрд грн у 2023-му, однак за 2024 рік зафіксовано деяке зниження - до 72,8 млрд грн (рис. 2.1). Це частково пояснюється виходом з ринку низки компаній.

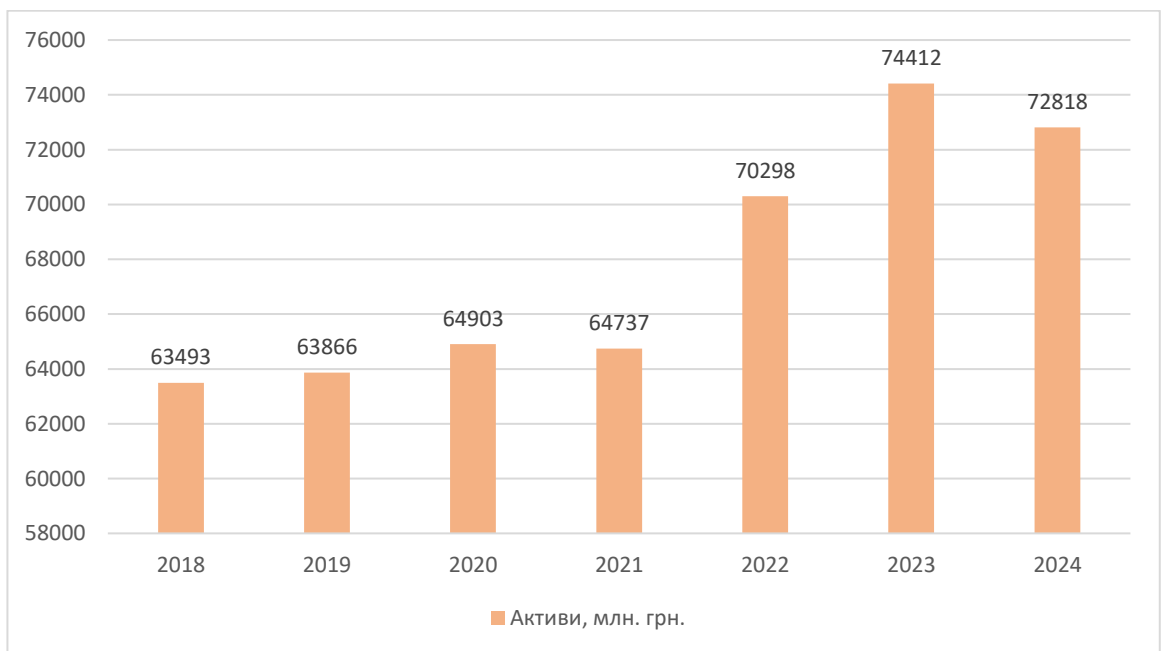

Рисунок 2.1 - Динаміка активів страхових компаній України за 2018-2024 рр.

Джерело: складено авторами на основі даних [37; 38]

У 2024 році страховий ринок України продемонстрував помірне зростання: активи ризикових страховиків зросли на 11% за рік і склали 46,1

млрд грн, а страховиків життя — на 14%, до 26,7 млрд грн. Лідерами за обсягами активів залишаються ARX, УНІКА, ТАС СГ та ІНГО.

Активи страховиків життя залишались стабільними. Серед лідерів за активами - МетЛайф, ГРАВЕ Україна та PZU Україна страхування життя [38].

Отже, попри скорочення кількості учасників, ринок страхування залишається фінансово стійким і демонструє зростання активів, особливо в секторі ризикового страхування. Поступове консолідація та очищення ринку створює умови для підвищення якості послуг і концентрації ресурсів у найбільш ефективних компаніях.

Розглянемо основні показники страхового ринку України за 2018-2024 рр. (табл. 2.2) для глибокого розуміння динаміки розвитку, фінансової стійкості та ефективності його функціонування.

Таблиця 2.2 Основні показники страхового ринку України за 2018-2024 рр.

Назва показника	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Абсол. відх. за 2024-2018 рр.	Відн. відх. за 2024-2018 рр.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Кількість укладених договорів страхування, тис. од.	123582,5	116652,6	120576,8	131561,9	88003,0	94821,5	89962,1	-33620,4	-27,2
Обсяг сплачених статутних капіталів, млн. грн.	12636,6	11066,1	9748,1	7923,7	6716,8	5955,6	5550,7	-7085,9	-56,1
Сформовані страхові резерви, млн. грн.	26975,6	29558,8	34193,0	36555,7	41000,6	46781,2	36653,7	9678,1	35,9
Валові страхові премії, млн грн	49367,5	53001,2	45175,9	49708,0	39661,8	47015	53078,9	3711,4	7,5
Валові страхові виплати, млн грн	12863,4	14338,3	14853,6	17958,3	13001,4	16867	20861,4	7998	62,2
Рівень валових виплат, %	26,1	27,1	32,9	36,1	32,8	35,9	39,3	13,2 в.п.	-
Чисті страхові премії, млн. грн.	34424,3	39586,0	41163,8	45987,3	38515,0	46011,0	48560,3	14136	41,1
Чисті страхові виплати, млн. грн.	12432,6	14040,5	14411,6	17671,0	12810,9	16736,1	18935,8	6503,2	52,3
Рівень чистих виплат, %	36,1	35,5	35,0	38,4	33,3	36,4	38,9	2,8 в.п.	-
Обсяг страхових платежів, належних перестраховикам	17940,7	16713,4	8487,4	8623,0	4250,7	4650,3	4518,6	-13422,1	-74,8
Обсяг страхових платежів, належних перестраховикам, із них: перестраховикам-нерезидентам	2997,5	3298,2	3652,6	4902,3	3103,9	3646,6	3983,7	986,2	32,9

Джерело: складено авторами на основі даних [37; 39]

У 2018–2024 роках страховий ринок України зазнав помітних трансформацій. Попри скорочення кількості укладених договорів страхування на 27,2% та зменшення обсягу сплачених статутних капіталів на 56,1%, інші ключові показники свідчать про поступове відновлення та посилення фінансової стійкості сектору. Зокрема, обсяг сформованих страхових резервів зріс на 35,9%, валові премії — на 7,5%, а чисті премії — на 41,1%. Чисті страхові виплати зросли на 52,3%, що свідчить про підвищення ефективності виконання зобов'язань перед страхувальниками.

У 2024 році ринок демонстрував позитивну динаміку: валові премії перевищили 53 млрд грн, а рівень валових і чистих виплат досягнув 39,3% та 38,9% відповідно, зберігаючись на стабільному рівні. Обсяг перестрахових премій скоротився до 4,5 млрд грн, а частка премій, переданих перестраховикам, залишилася низькою, що свідчить про зростання самостійності та зрілості внутрішнього ринку. Зменшення залежності від зовнішнього перестраховування супроводжується зростанням обсягів зобов'язань, що покриваються власними ресурсами, зокрема сформованими резервами [40]. Загалом, ринок страхування України в 2024 році продемонстрував ознаки адаптації до кризових умов і посилення внутрішньої фінансової спроможності.

Згідно з звітом Національної асоціації страховиків України (НАСУ), варто окремо розглянути діяльність страховиків у секторів non-life та life. Порівняємо дані 2022-2024 років діяльності страхових компаній.

У січні-вересні 2024 року ринок ризикового страхування в Україні продовжив зростання. Основну частину премій - понад 74% - зібрали компанії, що входять до НАСУ, підтверджуючи свою провідну позицію. Найбільший обсяг надходжень зосереджено у моторному (понад 60%) та медичному (понад 20%) страхуванні, де домінують саме ці компанії [41].

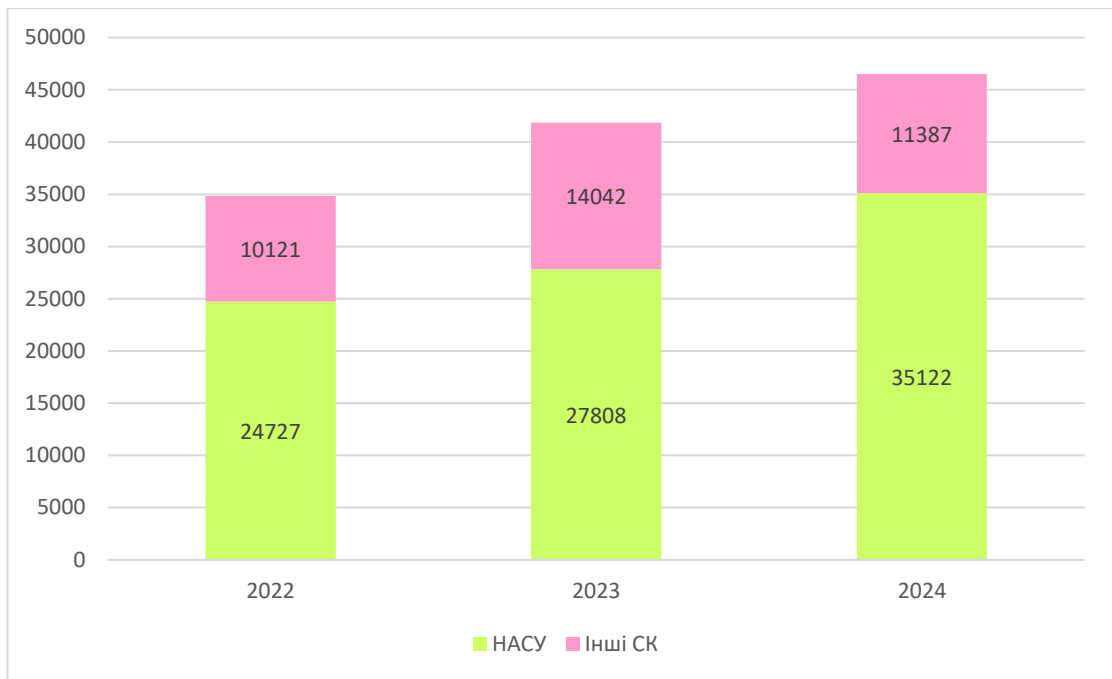

Рисунок 2.2 - Страхові премії (non-life) за 2022-2024 рр., млн. грн.

Джерело: складено авторами на основі даних [41]

Показова також структура ринку: більшість премій припадає на десятку лідерів, з яких дев'ять - учасники НАСУ. Існує тенденція концентрації ринку та зміцнення позицій сильніших гравців.

Динаміка премій за останні роки, зображена на рис. 2.2, підтверджує стабільне зростання обсягів у секторі, насамперед серед найбільш активних та впливових компаній. Зокрема, премії учасників НАСУ зросли з 24,7 млрд грн у 2022 році до 35,12 млрд грн у 2024 році, тоді як у інших страховиків спостерігалось більш помірне зростання - з 10,1 млрд грн до 11,3 млрд грн. Отже, на ринку присутня тенденція посилення ролі провідних гравців та їх поступова концентрація.

Розглянемо динаміку страхових виплат за ризиковими видами страхування (non-life) у 2022-2024 роках, рис. 2.3. Виплати стабільно зростають: у 2024 року їхній обсяг зріс на 24%, ніж за аналогічний період минулого року. Більшу частину виплат - понад 14,3 млрд грн або 74% - забезпечили компанії-члени НАСУ. Це свідчить про збереження їхньої ключової ролі на ринку, що також простежується у динаміці попередніх років.

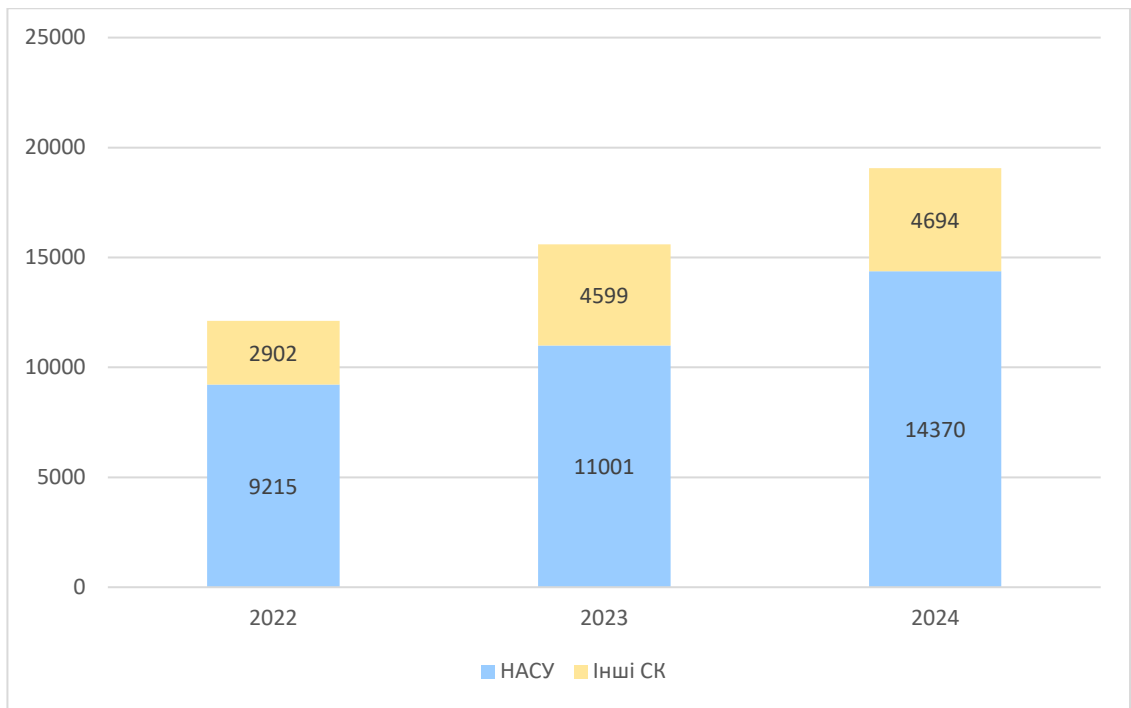

Рисунок 2.3 - Страхові виплати (non-life) за 2022-2024 рр., млн. грн.

Джерело: складено авторами на основі даних [41]

Загалом, у 2024 році на ринку non-life страхування спостерігались кілька ключових тенденцій. У моторному страхуванні понад 63% премій було залучено через агентську мережу, що залишається основним каналом продажів. У структурі прийнятних активів страховиків найбільшу частку займають державні цінні папери (33,6%) та банківські депозити (32,9%), що забезпечує стабільну платоспроможність.

У медичному страхуванні триває зростання виплат через частіші страхові події та подорожчання медичних послуг. Сегмент ОСЦПВ («автоцивілка») показав приріст премій на понад 20% і збільшення кількості договорів на понад 400 тис., а в грудні 2024 року відзначено різкий стрибок (+90% у преміях та +64,2% у договорах) у зв'язку з набуттям чинності нового законодавства [41].

Отже, саме ці напрями формують основну частину премій і виплат, демонструючи активне зростання як у грошовому, так і у відсотковому вимірі.

Динаміка страхових премій (life) за 2022-2024 рр., зазначена на рис. 2.4.

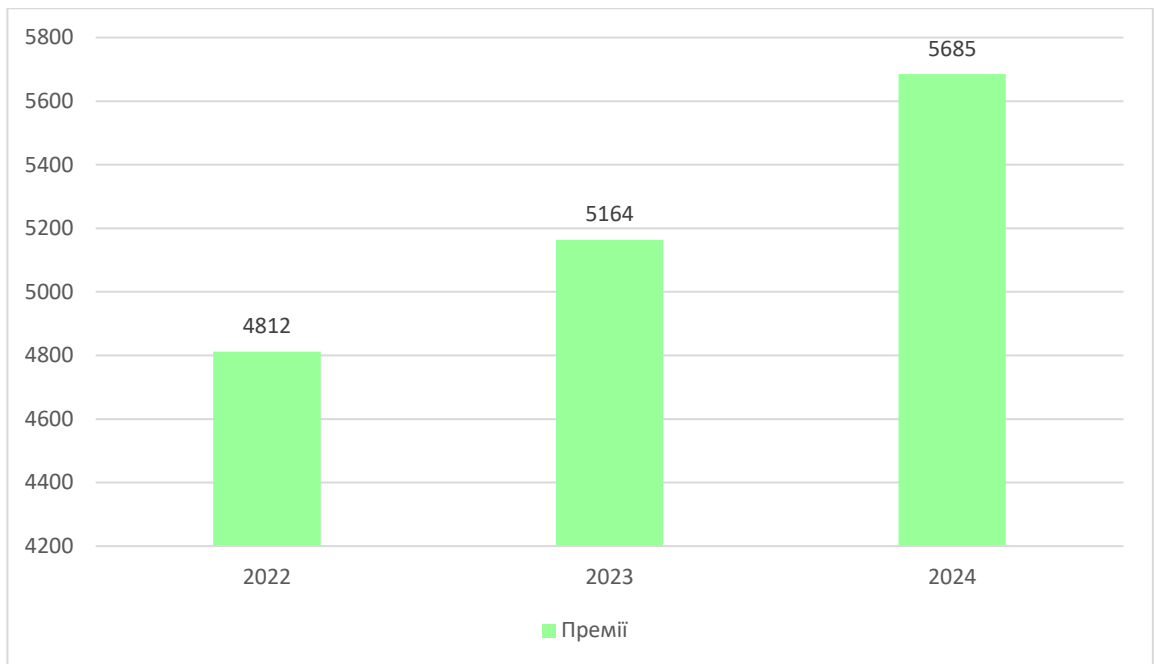

Рисунок 2.4 - Страхові премії (life) за 2022-2024, млн. грн.

Джерело: складено авторами на основі даних [41]

Учасники НАСУ забезпечили 91,4% усіх премій на ринку «лайф», зібравши 5,2 млрд грн, що на 12,8% більше, ніж торік [41]. Отже, існує стабільна роль найбільших гравців у сегменті, а також збереження тенденції до повільного, але впевненого відновлення після скорочень попередніх років.

Згідно з рис. 2.4 демонструє поступове зростання страхових премій у секторі страхування життя (life) у 2022-2024 роках. За підсумками січня-вересня 2024 року обсяг премій склав 5,6 млрд грн, що на майже 11% більше, ніж за аналогічний період 2023 року.

Проаналізуємо виплати (life) за 2022-2024 на рис. 2.5. Страховики - учасники НАСУ здійснили 94% усіх виплат на ринку - 1377 млн грн, із приростом 12,6% у річному вимірі. Значну частку life-виплат складають викупні суми – 354,4 млн грн, що на майже 41% більше, ніж торік [41].

Згідно з рис. 2.5, за підсумками 2024 року виплати зросли до 1450 млн грн, що на 15% більше, ніж за аналогічний період попереднього року. Зростання виплат у секторі свідчить про підвищення довіри до продуктів

страхування життя та збільшення кількості активних договорів, що досягають фази виплат.

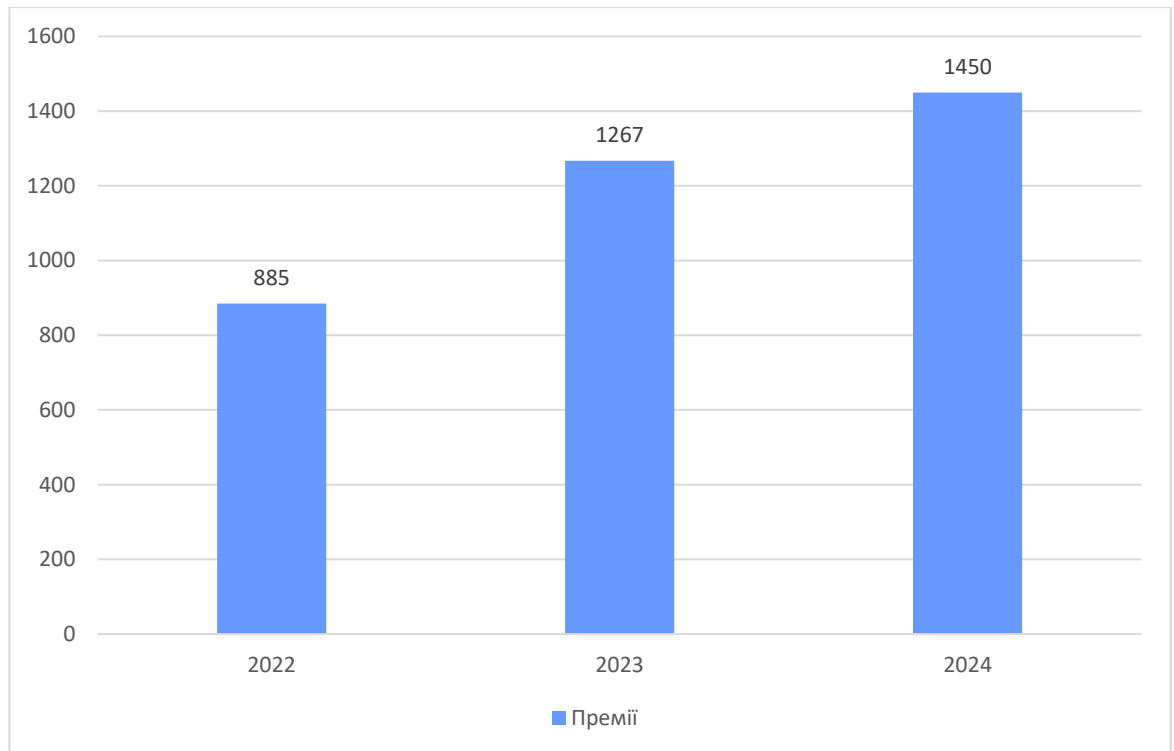

Рисунок 2.5 - Страхові виплати (life) за 2022-2024, млн. грн.

Джерело: складено авторами на основі даних [41]

У 2024 році на ринку страхування життя (Life) зберігається висока концентрація: майже половина премій (49,1%) припала на одного страховика. Агентська мережа залишається ключовим каналом продажів, забезпечивши понад 78% усіх премій. Структура портфеля свідчить про перевагу накопичувального страхування – 68,8% премій припадає саме на нього, тоді як ризикові програми охоплюють 31,2%.

Зростання на 23% періодичних премій («діючий бізнес») свідчить про підвищення довіри клієнтів до довгострокових зобов'язань у сегменті лайф. Нові договори становили 24,4% портфеля, у той час як діючі — 75,6%, що підтверджує сталість клієнтської бази. Розподіл страхових виплат за видами повністю відповідає розподілу премій. Також за класами 1 і 2 страхування спостерігається стійке зростання, а сукупний обсяг премій у цих сегментах досяг майже 13 млн грн [41].

Отже, сегмент страхування життя у 2024 році демонструє ознаки стабільного відновлення. Зростання премій, активізація чинних клієнтів і висока роль провідних компаній свідчать про довіру до ринку. Домінування накопичувального страхування та розвиток нових продуктів підтверджують поступову еволюцію сегмента та його готовність відповідати на сучасні виклики.

Згідно з звітом Forinsurer, розглянемо топ-10 страхових компаній за фінансовими результатами, табл. 2.3. Станом на 2024 року лідерами страхового ринку за фінансовими результатами залишаються компанії ARX, УНІКА та ІНГО, які демонструють найвищі прибутки.

Таблиця 2.3 Топ-10 страхових компаній за фінансовими результатами

Назва компанії	Фінансовий результат 2024 р., тис. грн.
ARX	452 835
УНІКА	433 614
ІНГО	262 606
UNIVERSALNA	233 858
КОЛОННЕЙД УКРАЇНА	157 521
ОРАНТА	157 423
ТАС СГ	157 084
ВУСО	119 603
КНЯЖА	118 824
ВіДі - СТРАХУВАННЯ	77 901

Джерело: складено авторами на основі даних [42]

Першу десятку формують переважно великі гравці ринку, що свідчить про концентрацію прибутковості в сегменті стабільних і ефективних компаній. Це підтверджує тенденцію до укріплення позицій сильніших учасників та загальну фінансову стійкість галузі.

Узагальнюючи вищезазначене, можемо зробити висновок, що станом на 2024 рік страховий ринок України демонструє ознаки відновлення, адаптації та поступової стабілізації. Попри скорочення кількості учасників, ринок зберігає фінансову стійкість: зростають страхові резерви, премії, активи, а також рівень утримання ризиків. Водночас триває концентрація навколо провідних компаній, які забезпечують більшість премій і виплат. Ринок стає

зрілішим, із чітко окресленими лідерами, оновленими продуктами, зростанням довіри з боку споживачів і посиленням регуляторного контролю.

2.2. Стан та перспективи Іншуртех в Україні

Глобальні тенденції у сфері Іншуртех мають суттєвий вплив на розвиток цього сектора в Україні, адже визначають напрям інвестицій, технологічних інновацій та очікування споживачів. Зменшення світового фінансування або зростання інтересу до певних рішень формують ринкові орієнтири, які українські гравці враховують у своїх стратегіях. На рис. 2.6, розглянуто квартальну динаміку фінансування Іншуртех (у мільйонах доларів США) за всіма стадіями з 2014 до 2024 року. Синім кольором позначено фінансування у секторі страхування майна та відповідальності (P&C), жовтим - страхування життя та здоров'я (L&H).

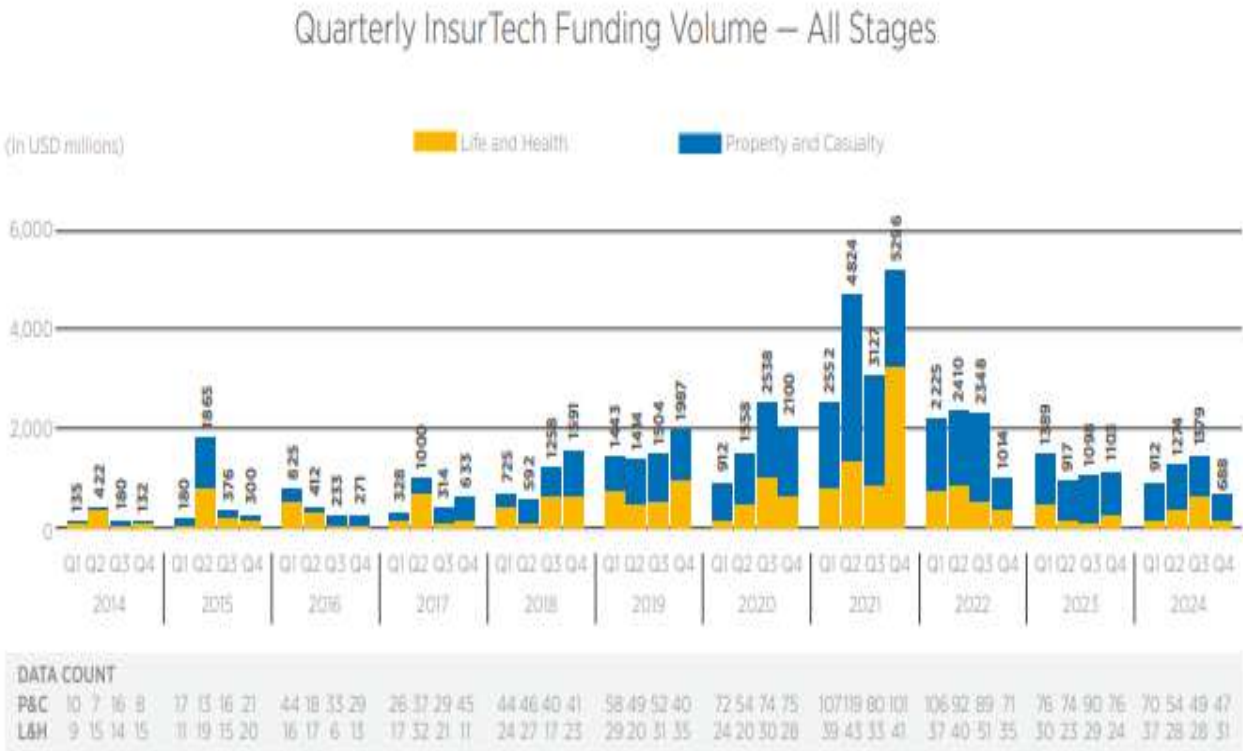

Рисунок 2.6 - Щоквартальний обсяг фінансування Іншуртех у світі, 2014-2024 рр.

Джерело: складено авторами на основі даних [43]

Протягом усіх років, що охоплює графік, найбільше фінансування стабільно спостерігається у сфері P&C. Цей сегмент залишається лідером за обсягами інвестицій, що пояснюється його ширшим охопленням ринку, високою частотою страхових випадків і активним впровадженням цифрових рішень для автоматизації процесів - від страхування авто до майнового захисту. Навіть у 2024 році, попри загальний спад, P&C зберігає домінуючі позиції.

Натомість L&H є менш популярною сферою з нижчими обсягами фінансування, за винятком четвертого кварталу 2021 року, коли спостерігався різкий стрибок. Тенденція пов'язана з тимчасовим зростанням інтересу до медичних технологій на фоні пандемічного впливу.

У 2024 році основне падіння спостерігалось в сегменті P&C, який скоротився на 24,3%, тоді як сегмент страхування життя та здоров'я L&H, навпаки, виріс на 53,6%, порівняно з 2023 роком. Загальна кількість угод також зменшилась - на 18,5%, що свідчить про стриманість інвесторів на тлі нестабільності [43].

Розглянемо річну динаміку інвестицій в Іншуртех в світі за 2014-2024 рр., рис. 2.7.

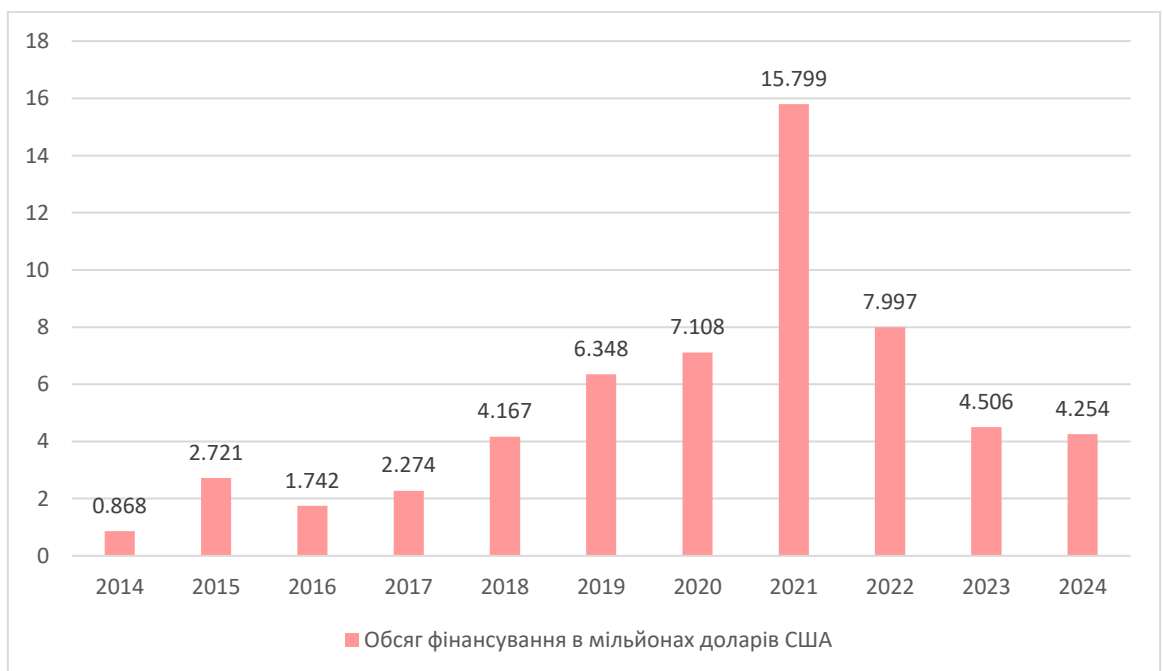

Рисунок 2.7 - Динаміка інвестицій в Іншуртех в світі за 2014-2024 рр.

Джерело: складено авторами на основі даних [43]

У період з 2014 по 2021 рік глобальні інвестиції в Іншуртех демонстрували стабільне зростання, досягнувши піку у 2021 році з рекордним обсягом фінансування - майже 15,8 млрд доларів США. У 2024 році глобальне фінансування Іншуртех знизилося на 5,6% у порівнянні з 2023 роком - з 4,51 млрд до 4,25 млрд доларів США, що стало найнижчим річним показником за останні сім років. Як висновок, можемо сказати, що це свідчить про зниження інвестиційної активності, але водночас підтверджує збереження інтересу до Іншуртех як до перспективного напрямку у фінансово-страховій сфері.

Незважаючи на загальний спад, 2024 рік мав позитивні моменти: зросло фінансування на ранніх стадіях (на 8,8%), а середній розмір угоди досяг 14,67 млн доларів. Водночас, у четвертому кварталі фінансування різко зменшилося вдвічі порівняно з попереднім кварталом, досягнувши лише 688 млн доларів - найнижчого показника з 2018 року. Зменшилися як середній розмір угоди, так і обсяг фінансування мега-раундів, яких у Q4 не було зовсім.

Спостерігається активізація Іншуртех-компаній, що спеціалізуються на штучному інтелекті - у 2024 році вони склали 34,6% усіх угод і залучили понад 2 млрд доларів. Особливо вони домінували у Q4, де склали понад 42% угод. Половина компаній із найбільшим фінансуванням також мали фокус на обробку страхових заявок, що свідчить про попит на автоматизацію та оптимізацію процесів.

Варто також зазначити, що інвестиційна активність страхових та перестрахових компаній досягла рекордного рівня - 150 угод за рік, що вказує на довіру до технологічних рішень попри загальний спад. Найбільше інвестицій надходило зі США, але також активними були компанії з Японії, Великої Британії та Франції [43]. Таким чином, глобальний Іншуртех ринок у 2024 році продовжив трансформацію: хоча інвестори стали обережнішими, стратегічні гравці посилюють свою присутність, роблячи ставку на інновації.

У результаті розвитку технологій в Іншуртех-секторі спостерігається поступове розширення онлайн-послуг у сфері страхування., табл. 2.4.

Таблиця 2.4 Страхові премії за договорами страхування, укладеними через мережу Інтернет за 2020-2024 рр.

Показники страхової діяльності	Період, роки					Абс. відх., 2024/2020	Відн. відх. 2024/2020
	2020	2021	2022	2023	2024		
Страхові премії за договорами страхування, укладені за допомогою мережі Інтернет, млн. грн.	74651,2	67840,4	72021,5	141224,3	261630,0	186978,8	250,47
в тому числі:							
- страхові премії за договорами ОСАЦВ, укладеними через мережу Інтернет, млн. грн.	69233,1	58976,0	60930,3	31890,0	119310,1	50077	72,33
- частка страхових премій за договорами страхування, укладеними через мережу Інтернет, %	5,0	4,6	4,7	7,8	14,4	9,4	-

Джерело: складено авторами на основі даних [44]

Дані таблиці 2.4 свідчать про суттєве зростання обсягів страхових премій за договорами, укладеними через Інтернет у 2020-2024 роках. Загальний обсяг таких премій зріс більш ніж у 2,5 рази - з 74,7 млрд грн у 2020 році до 261,6 млрд грн у 2024 році, що є абсолютним приростом на 186,9 млрд грн.

Найбільш динамічне зростання спостерігалось з 2022 по 2024 рік, що свідчить про активне впровадження цифрових рішень в індустрії. Частка онлайн-укладених договорів у загальному обсязі страхування також зросла - з 5% у 2020 році до 14,4% у 2024 році, що підтверджує ефективність розвитку Іншуртех-напрямку та зростаючу довіру споживачів до онлайн-страхування.

Національний банк України відіграє ключову роль у розвитку Іншуртех в країні, виступаючи не лише як регулятор, а й як активний ініціатор змін та драйвер цифрової трансформації. У липні 2020 року за його участю було ухвалено «Стратегію розвитку фінансового сектору України до 2025 року», одним із пріоритетів якої є розвиток фінтеху та цифрових технологій, включаючи Іншуртех.

У межах Стратегії Національний банк спільно з фінансовою спільнотою визначив низку ключових завдань, зокрема: впровадження відкритого

банкінгу та інструментів віддаленої ідентифікації, зростання частки безготівкових платежів до 85%, запуск регуляторної «пісочниці» для тестування інноваційних продуктів (16-20 щорічно), поширення новітніх технологій у наглядових процесах і приєднання НБУ до глобальної мережі фінансових інновацій (GFIN) [45]. Усі ці ініціативи створюють сприятливі умови для розвитку Іншуртех в Україні.

Українські фінтех-стартапи почали впроваджувати на ринок мобільні застосунки для управління рахунками (наприклад, Moven). Деякі фінансові установи вийшли за межі традиційного банкінгу, пропонуючи небанківські мобільні сервіси (як-от Post Bank), тоді як інші об'єднувалися з медичними провайдерами та страховими компаніями, створюючи платформи для зручної оплати медичних послуг [45]. Такий підхід свідчить про поступову інтеграцію страхових послуг у фінтех-екосистему.

Далі розглянемо дані з Українського каталогу фінтех-компаній 2024, презентованого Українською асоціацією фінтех та інноваційних компаній (УАФІК) за підтримки НБУ, Мінцифри, ІFC та міжнародних партнерів. Фвнтех-ринок України станом на 2024 рік налічує 256 компаній, з яких 3 компанії засновано у 2023 році [46].

Більшість компаній базуються у Києві (79%), а решта - у Львові, Харкові, Дніпрі та частково за кордоном. Основним ринком залишається Україна (89%), проте багато компаній уже працюють у Європі (29%), Азії (20%) та США (16%).

Згідно з даними каталогу (рис. 2.8), 75% українських фінтех-компаній уже досягли точки беззбитковості, причому 31% з них - протягом першого року діяльності, що свідчить про високий потенціал галузі. Понад половина опитаних компаній (54%) перебувають на етапі масштабування бізнесу, що майже не відрізняється від показника 2023 року (55%), тоді як 27% респондентів уже є зрілими гравцями ринку.

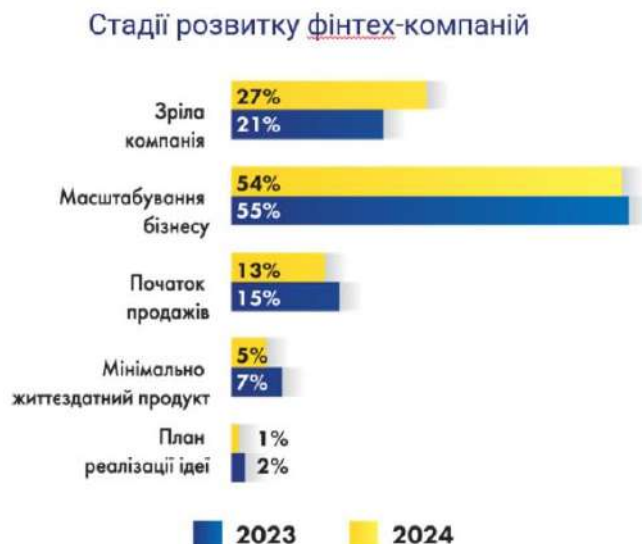

Рисунок 2.8 - Стадії розвитку фінтех-компаній в Україні 2024 рік
Джерело: складено авторами на основі даних [46]

Згідно з опитуванням, понад чверть українських фінтех-компаній мають у штаті понад 75 працівників, водночас найменші команди (до 5 осіб) становлять лише 7%, рис. 2.9.

Рисунок 2.9 - Розподіл українських фінтех-компаній за кількістю працівників, 2024 рік

Джерело: складено авторами на основі даних [46]

При цьому 38% компаній планують вихід на міжнародні ринки, що свідчить про зростаючий експортний потенціал українського фінтеху, а 15% - не планують, рис. 2.10.

Плани фінтех-компаній щодо виходу на міжнародну арену

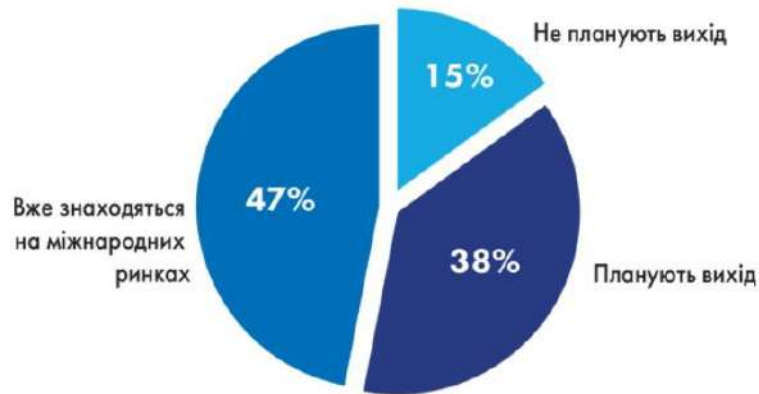

Рисунок 2.10 - Плани українських фінтех-компаній щодо виходу на міжнародну арену, 2024 рік

Джерело: складено авторами на основі даних [46]

Отже, фінтех-компанії в Україні поступово масштабуються, зберігаючи фокус на внутрішньому ринку, але активно дивляться у бік глобальної експансії.

У 2024 році найпоширенішою сферою діяльності серед фінтех-компаній в Україні (рис. 2.11) залишається ІТ, далі за популярністю - платежі та грошові перекази, а споживче кредитування, яке раніше займало третє місце, скоротило свою частку з 12% у 2023 році до 7% у 2024 році. Також зменшилась присутність необанків - з 7% до 4%. Водночас на ринку з'явився новий напрям - фінтех-інвестування.

Значно зменшилась і частка іншуртех-компаній: з 6% у 2023 році до 3% у 2024 році, що може свідчити про уповільнення темпів розвитку цього сегмента або про трансформацію бізнес-моделей.

Цікавим є також розподіл частки на ринку: лише 3% компаній охоплюють близько 80% загального ринку своєї галузі, тоді як 25% займають менше 1%, що пояснюється значною кількістю стартапів (19%) серед опитаних учасників.

Розподіл за сферами діяльності

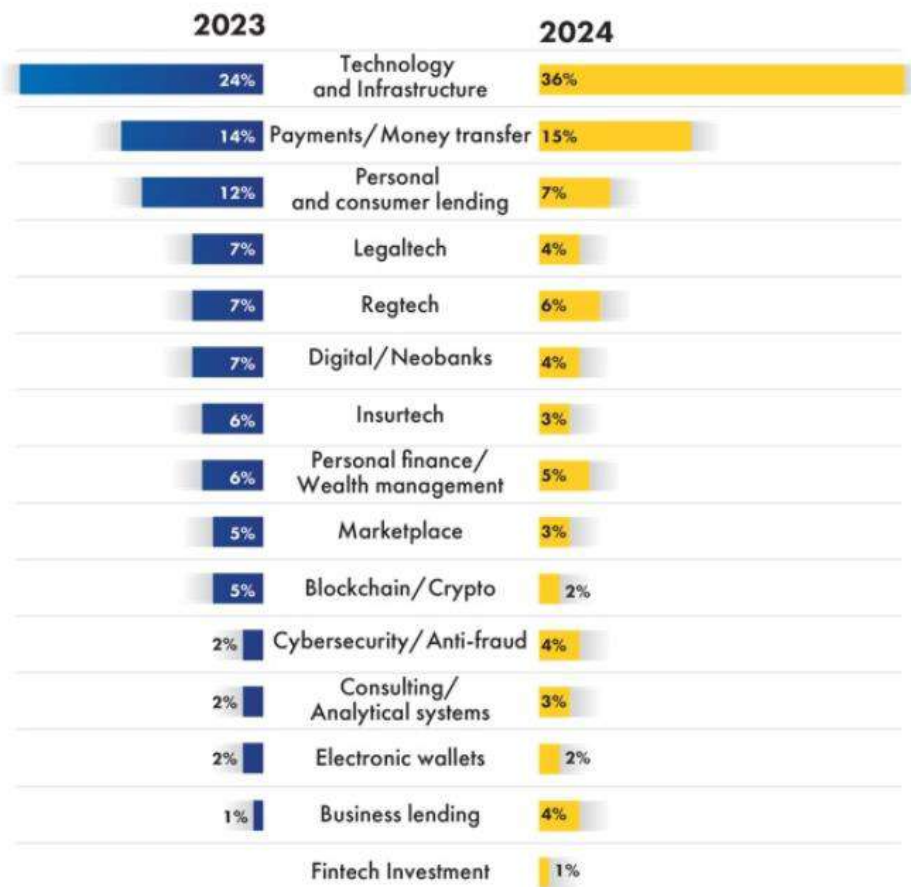

Рисунок 2.11 - Розподіл за сферами фінтех в Україні (2023-2024 рр.)

Джерело: складено авторами на основі даних [46]

Таким чином, структура ринку фінтеху в Україні змінюється, спостерігається концентрація впливу у невеликої частини компаній, тоді як інші перебувають на етапі формування або пошуку своєї ніші.

Близько 39% фінтех-компаній в Україні мають намір налагодити партнерство зі стратегічними інвесторами з-за кордону, тоді як 32% вже мають досвід залучення інвестицій, причому половина з них спрямовувала кошти на розвиток інфраструктури та масштабування [46].

Наразі основним джерелом фінансування залишаються власні кошти (79%), значно менше компаній користуються підтримкою приватних інвесторів (7%) та венчурних фондів (4%), рис. 2.12. У майбутньому 45% компаній планують продовжувати використовувати власне фінансування,

водночас 39% шукають приватних інвесторів, а 31% орієнтуються на венчурні інвестиції.

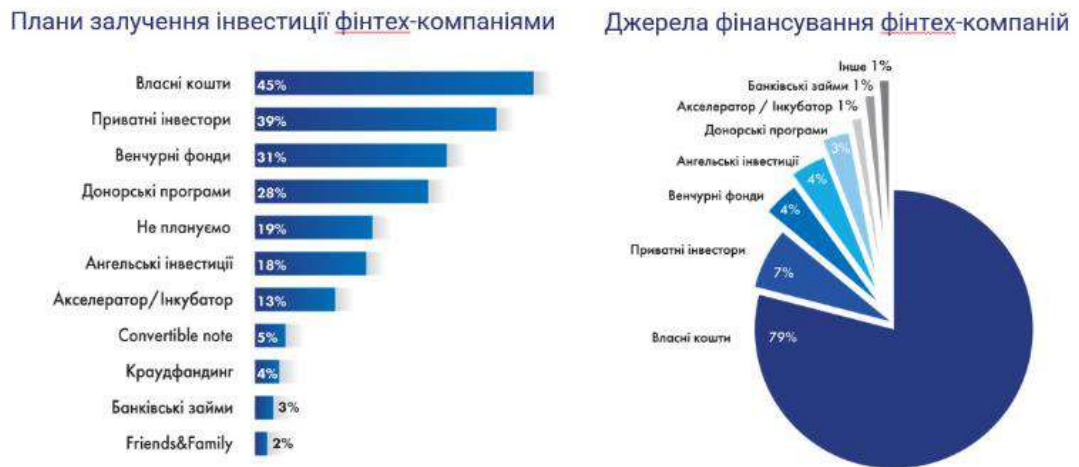

Рисунок 2.12 - Плани залучення та джерела фінансування українських фінтех компаній у 2024 році

Джерело: складено авторами на основі даних [46]

Попри домінування самофінансування, зростає зацікавленість у зовнішніх інвесторах, що відкриває нові можливості для масштабування та виходу на міжнародні ринки.

Як свідчать результати опитування (рис. 2.13), штучний інтелект вважається найбільш перспективною технологією для українського фінтех-ринку - 94% компаній відзначили його значущість для подальшого розвитку. Серед інших ключових технологій, які активно впроваджуються фінтех-компаніями, - API-рішення (71%), хмарні сервіси (44%) та чат-боти (36%), що свідчить про орієнтацію ринку на автоматизацію, інтеграцію сервісів і покращення клієнтського досвіду.

За даними Forinsurer, технології у страхуванні стрімко розвиваються, постійно з'являються нові рішення для зниження ризиків та покращення клієнтського досвіду. Найпопулярнішими серед них є: Big Data, штучний інтелект і машинне навчання (20%), страхування на основі часу використання («плати коли їдиш») та телематика (по 13%), страхування в сфері IoT (12%), робо-едвайзери та чат-боти (10%) і блокчейн (4%).

Головні технології серед українських фінтех-компаній

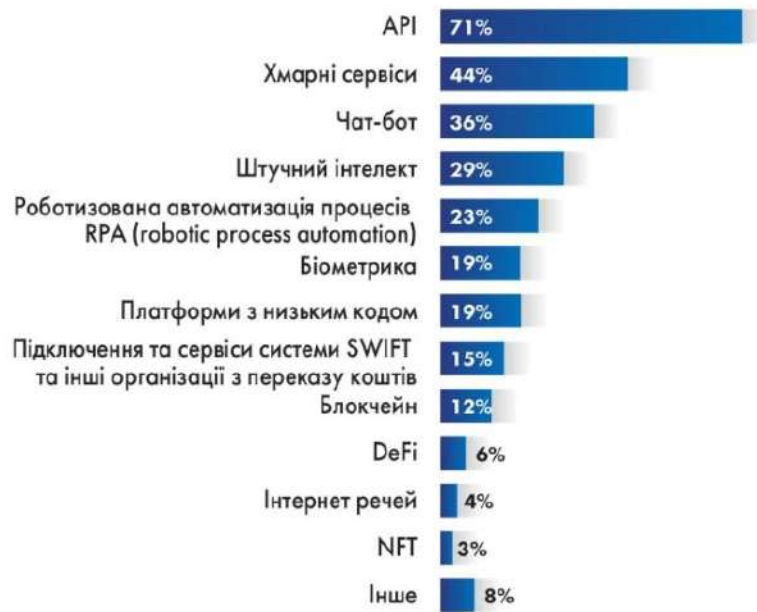

Рисунок 2.13 - Головні технології серед українських фінтех-компаній
Джерело: складено авторами на основі даних [46]

Особливу увагу привертає інтеграція телематичних технологій, зокрема у автострахованні, що дало поштовх до розвитку моделей usage-based insurance (UBI). До них належать PAYD (плати за кілометраж), PHUD (плати залежно від стилю водіння), MHUD (керуй своєю поведінкою) і DBI (тариф залежно від відстані). У сфері медичного страхування перспективною є концепція Pay As You Live (PAYL), що враховує стиль життя застрахованої особи.

Також страховики починають активно впроваджувати іммерсивні технології, як-от віртуальна (VR) та доповнена реальність (AR), для оцінки ризиків, навчання клієнтів і покращення процесів обслуговування [47]. Такі рішення поступово формують новий рівень взаємодії у страхових послугах.

Згідно з опитуванням фінтех-компаній (рис. 2.14), 57% респондентів повідомили про зростання оцінки свого бізнесу, що свідчить про позитивну динаміку розвитку.

Рисунок 2.14 - Карта української фінтех-екосистеми у 2024 році

Джерело: складено авторами на основі даних [46]

Водночас 40% компаній стикаються з труднощами у доступі до фінансування, а 37% - із регуляторними бар'єрами при виході на міжнародні ринки. Окрім цього, 60% опитаних зазначили проблеми з пошуком кваліфікованих кадрів.

У воєнних умовах найбільш затребуваними інструментами для розвитку бізнесу компанії вважають: маркетингові платформи для просування сервісів за кордон (59%), платформи для пошуку партнерств і співпраці (42%), а також національну платформу для залучення інвесторів у МСБ-сектор (36%).

В Україні з'явилося кілька помітних Іншуртех-компаній і платформ. Зокрема, Hotline.Finance - онлайн-маркетплейс, що об'єднує пропозиції провідних страховиків та дозволяє клієнтам порівнювати і купувати поліси (ОСЦПВ, туристичне страхування тощо) через інтернет [48]. Цей сервіс став одним із піонерів інтернет-страхування на українському ринку; проект отримав підтримку міжнародних інвесторів, зокрема фонду Village Capital та MetLife Foundation [49].

POLIS.ua - інший приклад онлайн-платформи для продажу електронних полісів. Стартап MyPolis запропонував мобільний застосунок для зручного зберігання страхових полісів та оформлення нових договорів онлайн. У напрямі страхування з використанням IoT виділяється компанія Benish GPS, яка співпрацює зі страховими компаніями, забезпечуючи телематичні рішення для автострахування (системи моніторингу транспорту, протиугінні пристрої тощо) [48].

Окремо варто згадати компанію UKASKO, яка нещодавно була відзначена Асоціацією українських банків як «Іншуртех-прорив року» [50]. Ця нагорода свідчить про визнання важливості Іншуртех-напрямку в фінансовому секторі України. Таким чином, попри те що український Іншуртех-сектор ще невеликий, він представлений різноплановими гравцями: від маркетплейсів і мобільних додатків до B2B-рішень для страховиків.

Для підтримки фінтех-інновацій (включно з Іншуртех) в Україні останніми роками створено сприятливіші умови на рівні держави та регулятора. З 2020 року після так званого «спліту» Національний банк України перебрав на себе функції нагляду за страховим ринком, замість колишньої Нацкомфінпослуг. НБУ декларує відкритість до інновацій та гармонізацію регулювання з європейськими нормами, що важливо для розвитку Іншуртех. У 2023 році регулятор зробив важливий прорив - було запущено повноцінну регуляторну «пісочницю», яка дає можливість фінтех-компаніям та стартапам тестувати інноваційні фінансові продукти та послуги в контрольованому середовищі [51]. Це дозволяє перевірити життєздатність і безпечність нових рішень без ризику порушення чинних регуляторних норм.

Державна цифрова екосистема також сприяє Іншуртех-розвитку. Міністерство цифрової трансформації через портал та застосунок «Дія» інтегрувало ряд страхових послуг. Ще в 2020 році в застосунку «Дія» з'явилася можливість відображати поліс обов'язкового автострахування в електронному вигляді. Водіям більше не потрібно мати паперову «автоцивілку» - поліцейські

можуть перевірити наявність чинного полісу онлайн за держномером авто, а сам користувач бачить статус свого страхового полісу у смартфоні [52].

У 2021 році впроваджено інтеграцію, що дозволяє страховим компаніям спрощувати оформлення договорів через «Дію». Зокрема, страхова компанія ЕКТА першою в Україні використала цифрові документи з «Дії» при онлайн-продажі своїх полісів: клієнти при купівлі туристичної страховки через чат-бот можуть за кілька кліків передати необхідні паспортні дані з додатку «Дія». Також ЕКТА заявила про плани впровадити дистанційне врегулювання страхових випадків з цифровою виплатою коштів «за лічені хвилини» [53]. Це суттєво спрощує процес ідентифікації та оформлення поліса, адже цифровий паспорт у «Дії» юридично прирівняний до паперового.

Станом на 2024 рік до застосунку «Дія» підключено 11 страхових сервісів, які підтримують шеринг документів та підписання договорів через Дія.Підпис, серед них: Polis.ua, TAS Life, Finance.ua Страхування, Форте Лайф, ARX, УСГ, Ukasko, Респект, lilo, Схід-Захід та Інноваційний Страховий Капітал [54].

Крім того, українські банки активно розвивають банкасу (bancassurance) у цифрових каналах. Фінтех-банк Monobank інтегрував у свій мобільний застосунок можливість придбання страхових продуктів - автоцивілки, «Зеленої карти» для виїзду за кордон, туристичного страхування тощо - всього за кілька кроків [55]. Інші банки (ПриватБанк, Sense bank та ін.) теж пропонують клієнтам страхові послуги онлайн у своїх застосунках і веб-банкінгу, співпрацюючи зі страховими партнерами. Така інтеграція з банківськими та державними платформами розширює охоплення Іншуртех-рішень та привчає населення до цифрового страхування.

Стан Іншуртех в Україні свідчить про поступовий, але стабільний розвиток у напрямку цифровізації, попри наявні бар'єри. Зростання онлайн-страхування, запуск регуляторної «пісочниці», інтеграція з екосистемою «Дія» та поява нових InsurTech-платформ підтверджують готовність ринку до трансформацій. Хоча частка Іншуртех у фінтех-секторі поки невелика,

активність держави, банків і споживачів створює передумови для масштабування, особливо у сферах ІІІ, телематики, відкритих АРІ та міжгалузевого партнерства.

2.3. Моделювання впливу факторів на розвиток Іншуртех в Україні

Страховий ринок України протягом останніх років зазнає суттєвих змін під впливом як внутрішніх, так і зовнішніх факторів. Особливої актуальності набуває питання підвищення ефективності функціонування страхових компаній у контексті цифрової трансформації, розвитку Іншуртех-рішень та зростання ролі аналітичних інструментів у прийнятті управлінських рішень.

У науковій літературі все частіше висвітлюються аспекти аналізу факторів, що впливають на ключові показники діяльності страхових компаній. Так, у статті С. Савіної, Н. Водзянової та В. Кравченка [56] розглянуто вплив як макроекономічних, так і мікроекономічних змінних на обсяги страхового відшкодування за договорами обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників транспортних засобів. Автори за допомогою регресійного аналізу виокремили найбільш значущі чинники та побудували прогнозні моделі, які дозволяють оцінити динаміку відшкодувань залежно від змін середовища. Дослідження є важливим кроком у напрямку формалізації ризиків та удосконалення фінансового планування в страховій галузі.

Інша група авторів - М. Арич, М. Корнієнко та ін. [57] - досліджували вплив страхування та інфляції на продовольчу безпеку, зокрема через аналіз структури імпорту та експорту харчових продуктів. Хоча фокус був зосереджений на аграрному секторі, дослідження демонструє приклад використання економетричних моделей для вивчення системного впливу страхування на макроекономічні процеси, що є релевантним і для розуміння потенціалу Іншуртех як одного із чинників розвитку національної фінансової інфраструктури.

Загалом, попередні наукові праці підтверджують важливість моделювання факторів впливу на страхову діяльність. Водночас недостатньо уваги приділено саме специфіці розвитку Іншуртех в Україні, що й зумовлює потребу в комплексному аналізі як внутрішніх характеристик страхових компаній, так і зовнішніх умов цифровізації.

Для дослідження впливу різних економічних та технологічних чинників на розвиток Іншуртех в Україні обрано метод регресійного аналізу, який є ефективним інструментом виявлення кількісних залежностей між змінними. Такий підхід дозволяє не лише визначити наявність зв'язку між обсягами страхових премій (як індикатором активності страхового сектору), а й оцінити силу впливу ключових факторів, які потенційно формують умови для розвитку інновацій в страхуванні, зокрема Іншуртех-рішень.

У якості залежної змінної (Y) використано обсяг валових страхових премій, що відображає активність страхового ринку та слугує індикатором попиту на страхові продукти, зокрема цифрові.

Серед незалежних змінних розглядаються: обсяг доходів від телекомунікаційних послуг (X1) як основа для цифрової інфраструктури страхування; частка інтернет-користувачів (X2) як показник цифрової зрілості населення; обсяг реалізованих ІТ-послуг (X3), що відображає активність сектору, який забезпечує технічні рішення для Іншуртеху; а також кількість діючих суб'єктів господарювання (X4), що свідчить про рівень ділової активності та потенційний попит на страхові послуги, включаючи технологічні. Вихідні дані для моделювання зазначені в табл. 2.5.

Період з 2010 по 2023 рік було обрано з кількох причин:

1. Починаючи з 2010 року, в Україні спостерігається зростання цифровізації економіки, а також активний розвиток телекомунікаційної та ІТ-інфраструктури.

2. У вибраному періоді чітко простежуються ключові макроекономічні та технологічні тренди, включаючи реформування

фінансового сектору, зростання доступу до Інтернету та трансформацію бізнес-середовища.

3. Наявність повних статистичних даних за означений період дає змогу сформувати достатньо об'єктивну вибірку для побудови регресійної моделі.

Таблиця 2.5 Вихідні дані

Рік	Обсяг валових страхових премій, млн. грн.	Обсяг доходів від надання послуг у сфері телекомунікацій, млн. грн.	Особи, які користуються Інтернетом (% населення)	Обсяг реалізованих послуг у сфері комп'ютерного програмування, консультування та пов'язана з ним діяльність, млн. грн.	Кількість діючих суб'єктів господарювання
2010	23081,7	43363	23	7761,85	21812
2011	22693,5	46043	29	10872,01	25490
2012	21508,2	46939	35	18775,13	40596
2013	28661,9	47135	41	24221,70	56018
2014	26767,3	48335	46	34594,59	78249
2015	29736,0	50852	49	61022,58	79657
2016	35170,3	48796	53	83723,38	91782
2017	43431,8	51128	59	109221,55	106541
2018	49367,5	56475	63	144724,37	129066
2019	53001,2	66422	70	180827,81	153746
2020	45175,9	73688	75	227423,10	176322
2021	49708,0	81021	79	318536,03	217446
2022	39661,8	84100	83	147713,07	229022
2023	47015,0	97500	82	83958,27	230252

Джерело: складено авторами на основі даних [58; 59; 60; 61]

Для моделювання взаємозв'язку обрано багатofакторну лінійну регресійну модель. Така модель дозволяє одночасно оцінити вплив кількох незалежних змінних на обсяг страхових премій, а також виявити найвагоміші чинники серед усіх проаналізованих.

Математичний вигляд моделі:

$$Y = \beta_0 + \beta_1 X_1 + \beta_2 X_2 + \beta_3 X_3 + \beta_4 X_4 + \varepsilon \quad (2.1)$$

, де:

- Y - обсяг валових страхових премій;
- X₁ - доходи від телекомунікацій;
- X₂ - частка користувачів Інтернету;
- X₃ - доходи від ІТ-послуг;

- X_4 - кількість суб'єктів господарювання;
- β_0 - вільний член (константа);
- $\beta_1 \dots \beta_4$ - коефіцієнти регресії;
- ε - випадкова похибка моделі.

Для побудови моделі використаємо ПЗ R-Studio.

Спочатку переглянемо кореляційну матрицю, рис. 2.15.

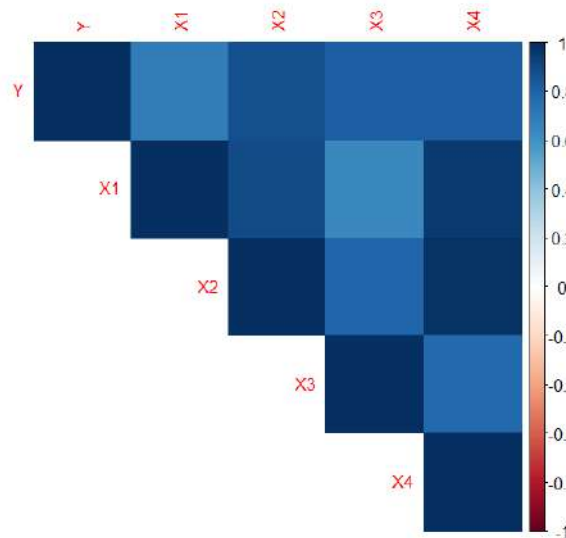

Рисунок 2.15 - Кореляційна матриця для перевірки мультиколінеарності

Джерело: складено авторами

Кореляційна матриця показує помірний та високий зв'язок між окремими змінними, що може свідчити про потенційну мультиколінеарність. Найвищий кореляційний зв'язок спостерігається між змінною X2 та X4 і X1-X4, що підтверджує доцільність її включення до моделі. Водночас між більшістю змінних коефіцієнти кореляції не перевищують критичного рівня 0.8, що дозволяє зробити висновок про відсутність серйозної мультиколінеарності у спрощеній моделі.

Використання всіх змінних у моделі виявилось недоцільним через наявність сильної мультиколінеарності. Це підтверджується високими значеннями VIF, зокрема для змінних X2 (50.6) та X4 (131.6), що значно перевищують допустимий поріг (10), рис. 2.16.

```

> # Результати регресії
> summary(model)

Call:
lm(formula = Y ~ X1 + X2 + X3 + X4, data = data)

Residuals:
    Min       1Q   Median       3Q      Max
-5159.7 -4141.9  -792.1   3873.1  7311.7

Coefficients:
            Estimate Std. Error t value Pr(>|t|)
(Intercept) -7.609e+03  2.607e+04  -0.292   0.7771
X1           1.665e-01  4.451e-01   0.374   0.7171
X2           9.700e+02  5.265e+02   1.842   0.0985 .
X3           4.663e-02  3.008e-02   1.550   0.1555
X4          -2.138e-01  2.296e-01  -0.931   0.3759
---
Signif. codes:  0 '***' 0.001 '**' 0.01 '*' 0.05 '.' 0.1 ' ' 1

Residual standard error: 5335 on 9 degrees of freedom
Multiple R-squared:  0.8451,    Adjusted R-squared:  0.7763
F-statistic: 12.28 on 4 and 9 DF,  p-value: 0.001087

> vif(model)
            X1           X2           X3           X4
27.154135  50.550749   3.491286 131.649473

```

Рисунок 2.16 - Перший варіант побудови моделі

Джерело: складено авторами

Крім того, жоден з коефіцієнтів не є статистично значущим на рівні 5%, що свідчить про нестабільність оцінок і знижує надійність моделі. Тому доцільно перейти до спрощеної моделі з меншим числом змінних.

Для побудови спрощеної регресійної моделі було обрано змінні X2 (частка осіб, які користуються Інтернетом, %) та X3 (обсяг ІТ-послуг), оскільки вони мають сильний зв'язок із залежною змінною Y (обсяг валових страхових премій) та водночас не демонструють критичної мультиколінеарності між собою, що підтверджується аналізом кореляційної матриці (рис. 2.17).

Змінна X2 є статистично значущою (p-value = 0.0193), тоді як X3 має логічне обґрунтування та підтримується кореляційним аналізом. Значимість моделі загалом підтверджується F-критерієм Фішера (F = 23.63, p < 0.001), що вказує на наявність суттєвого впливу принаймні одного з факторів.

```

> #Нова модель
> model2 <- lm(Y ~ X2 + X3, data = data)
> summary(model2)

Call:
lm(formula = Y ~ X2 + X3, data = data)

Residuals:
    Min       1Q   Median       3Q      Max
-8013.9 -3512.9 -304.2  2217.9  8539.3

Coefficients:
              Estimate Std. Error t value Pr(>|t|)
(Intercept) 1.342e+04   5.176e+03   2.593   0.0250 *
X2           3.359e+02   1.227e+02   2.738   0.0193 *
X3           4.313e-02   2.668e-02   1.617   0.1343
---
Signif. codes:
  0 '***' 0.001 '**' 0.01 '*' 0.05 '.' 0.1 ' ' 1

Residual standard error: 5329 on 11 degrees of freedom
Multiple R-squared:  0.8112,    Adjusted R-squared:  0.776
F-statistic: 23.63 on 2 and 11 DF,  p-value: 0.0001043

> # I ще раз перевірка VIF
> vif(model2)
      X2      X3
2.752211 2.752211

```

Рисунок 2.17 - Кореляційна матриця досліджуваних змінних для нової моделі

Джерело: складено авторами

Коефіцієнт детермінації $R^2 = 0.8112$ (Adjusted $R^2 = 0.7769$) свідчить, що 81% змін у страхових преміях пояснюються змінами в обраних змінних. Показники $VIF < 3$ додатково підтверджують відсутність мультиколінеарності та правильну специфікацію моделі. Додатково, показники $VIF < 3$ свідчать про відсутність мультиколінеарності у моделі, що також підтверджує її коректну специфікацію.

Автотест Дарбіна-Ватсона показав значення $DW = 1.1647$ при $p\text{-value} = 0.014$, що свідчить про наявність позитивної автокореляції залишків у моделі. Однак тест Бреуша-Годфрі ($LM = 3.02$; $p\text{-value} = 0.082$) не виявив статистично значущої автокореляції на рівні 5%, що дозволяє вважати її несуттєвою, рис. 2.18.

```

> library(lmtest)
> dwtest(model2)

Durbin-Watson test

data: model2
DW = 1.1647, p-value = 0.01401
alternative hypothesis: true autocorrelation is greater than 0

> bgtest(model2)

Breusch-Godfrey test for serial correlation of order up
to 1

data: model2
LM test = 3.0194, df = 1, p-value = 0.08228

```

Рисунок 2.18 - Результати тестування на автокореляцію залишків (DW-тест та BG-тест)

Джерело: складено авторами

Робастна оцінка стандартних помилок за методом Newey-West застосовується з метою усунення впливу гетероскедастичності та автокореляції на точність оцінювання коефіцієнтів регресійної моделі, рис. 2.19. Це дозволяє отримати надійніші t-статистики та p-значення.

```

> # HAC
> coeftest(model2, vcov = Neweywest(model2))

t test of coefficients:

              Estimate Std. Error t value Pr(>|t|)
(Intercept) 1.3423e+04 2.2608e+03  5.9373 9.770e-05 ***
X2           3.3593e+02 3.7745e+01  8.8999 2.338e-06 ***
X3           4.3126e-02 1.6458e-02  2.6203 0.02381 *
---
Signif. codes:  0 '***' 0.001 '**' 0.01 '*' 0.05 '.' 0.1 ' ' 1

```

Рисунок 2.19 - Робастна оцінка стандартних помилок моделі за методом Newey-West

Джерело: складено авторами

Для перевірки наявності гетероскедастичності в моделі було застосовано тест Вайта (White test), реалізований через функцію bptest() з урахуванням квадратичних форм незалежних змінних, рис. 2.20.

```

> #Тест на гетероскедастичність (White test через bptest)
> library(sandwich)
> library(lmtest)
> bptest(model2, ~ X2 + X3 + I(X2^2) + I(X3^2), data = data)

studentized Breusch-Pagan test

data: model2
BP = 7.1603, df = 4, p-value = 0.1277

```

Рисунок 2.20 - Результати тесту Вайта на гетероскедастичність для спрощеної моделі

Джерело: складено авторами

Значення статистики тесту становить $BP = 7.1603$ при $p\text{-value} = 0.1277$. Оскільки $p\text{-value}$ перевищує критичний рівень значущості (0.05), немає підстав відхиляти нульову гіпотезу про однорідність дисперсій. Результати показують відсутність гетероскедастичності у залишках моделі, що підтверджує її коректну специфікацію.

Для перевірки нормальності розподілу залишків у спрощеній моделі було застосовано тест Шапіро-Уїлка, рис. 2.21.

```

> #Нормальність залишків (Shapiro-wilk test)
> shapiro.test(residuals(model2))

Shapiro-wilk normality test

data: residuals(model2)
W = 0.94724, p-value = 0.5187

```

Рисунок 2.21 - Результати тесту Шапіро-Уїлка на нормальність залишків моделі

Джерело: складено авторами

Отримане значення $W = 0.947$ та $p\text{-value} = 0.5187$ не дозволяє відхилити нульову гіпотезу про нормальний розподіл залишків, оскільки $p\text{-value}$ значно перевищує стандартний рівень значущості 0.05. Отже, можна зробити висновок, що залишки моделі не мають відхилень від нормальності, що підтверджує статистичну коректність моделі в частині відповідності припущенням лінійної регресії.

Таким чином, побудована регресійна модель показує, що зі зростанням частки користувачів Інтернету та обсягу ІТ-послуг зростає і обсяг валових страхових премій, рис. 2.22.

```
> cat("Рівняння регресії:\n", eq)
Рівняння регресії:
Y = 13423.12 + 335.93 * X2 + 0.0431 * X3
```

Рисунок 2.22 - Рівняння побудованої моделі

Джерело: складено авторами

Найбільший вплив має цифрова залученість населення - при збільшенні частки користувачів Інтернету на 1%, страхові премії зростають у середньому на 336 млн грн. Обсяг ІТ-послуг також впливає позитивно, але менш відчутно. Це свідчить про те, що розвиток цифрових технологій є важливим чинником зростання страхового ринку.

Порівняння фактичних та прогнозованих значень обсягу валових страхових премій наведено в Додаток А. Графік демонструє достатньо високу відповідність між реальними спостереженнями та прогнозами моделі, побудованої на основі змінних X2 (частка осіб, які користуються Інтернетом) та X3 (обсяг реалізованих послуг у сфері ІТ). Синя лінія ілюструє фактичні значення, тоді як червона пунктирна - прогнозовані. Незважаючи на деякі коливання, загальна динаміка зберігається, що підтверджує здатність моделі адекватно описувати тенденції розвитку страхового ринку.

Загалом, проведене моделювання підтвердило наявність істотного впливу цифрових чинників на розвиток страхового ринку України. Зокрема, зростання частки користувачів Інтернету та обсягів реалізованих ІТ-послуг позитивно корелює зі збільшенням обсягів валових страхових премій. Побудована регресійна модель є статистично значущою, не має серйозних порушень припущень класичної лінійної регресії та демонструє високу пояснювальну здатність. Це дозволяє зробити висновок про доцільність подальшого розвитку Іншуртех-рішень як одного з ключових драйверів цифрової трансформації страхового сектору.

Висновки до розділу 2

Загалом, у 2024 році страховий ринок України демонструє ознаки стійкого відновлення, структурної трансформації та стабілізації. Попри складні умови, включаючи війну, ринок зберігає фінансову життєздатність і зростає за ключовими показниками: активами, преміями, резервами та виплатами. Скорочення кількості гравців супроводжується посиленням ролі провідних компаній, що свідчить про консолідацію, очищення ринку та підвищення ефективності. Зростання сегментів motor, health і life, активність клієнтів та впровадження нових продуктів свідчать про адаптацію до нових викликів і потенціал подальшого розвитку.

Стан Іншуртех в Україні свідчить про поступовий, але стабільний розвиток галузі в напрямку цифровізації, попри низку бар'єрів. Зростання обсягів онлайн-страхування, запуск регуляторної «пісочниці», інтеграція з державною екосистемою «Дія» та поява нових InsurTech-платформ підтверджують готовність ринку до трансформацій. Хоча частка Іншуртех-компаній у фінтех-секторі поки невелика, інтерес до інновацій з боку держави, банків і споживачів створює передумови для масштабування. Перспективи пов'язані з розвитком ШІ, телематики, відкритих API та партнерств між страховиками, IT-компаніями й платформами електронної комерції.

Побудована багатofакторна регресійна модель дозволила визначити ключові чинники розвитку Іншуртех в Україні. Найбільший позитивний вплив мають частка користувачів Інтернету та обсяг IT-послуг. Модель є статистично значущою, добре узгоджується з фактичними даними й демонструє високу пояснювальну здатність ($R^2 = 0,81$). Це підтверджує, що цифровізація та розвиток IT-сфери створюють сприятливі умови для зростання страхового ринку та впровадження Іншуртех-рішень.

РОЗДІЛ 3

ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО РОЗВИТКУ ІНШУРТЕХ В УКРАЇНІ

3.1. Порівняльний аналіз розвитку Іншуртех в Україні та світі

У провідних країнах Іншуртех активно трансформує страхову галузь, сприяючи цифровізації процесів, автоматизації обслуговування та впровадженню інноваційних продуктів. Завдяки сучасним технологіям страховики підвищують ефективність, адаптуються до змін ринку та задовольняють зростаючі очікування клієнтів. Приклади таких трансформацій наведено в табл. 3.1.

Таблиця 3.1 Особливості розвитку іншуртеху в розвинених країнах світу

Країна	Приклади іншуртех-компаній	Особливості розвитку
США	Lemonade, Oscar Health, Root Insurance	Digital-first страховики; peer-to-peer моделі; рекордні венчурні інвестиції.
Велика Британія	Brolly, Zego, ManyPets (Bought By Many)	Переважання онлайн-агрегаторів; sandbox від регулятора для тестування інновацій.
Німеччина	Wefox, InsurLab Germany, Getsafe	Цифрові брокери та платформи; значні раунди інвестицій в стартапи.
Ізраїль	Lemonade, Next Insurance, Hippo	Фокус на AI та кіберстрахуванні; стартапи з ізраїльським R&D на глобальних ринках.
Китай	ZhongAn, WeSure (Tencent), Ping An Good Doctor	Екосистемне вбудоване страхування; мільярди мікрополісів онлайн; власні цифрові ліцензії.

Джерело: складено авторами на основі даних [62 - 72]

США - лідер іншуртех-інновацій. Основний фокус - direct-to-consumer моделі: страхові компанії продають поліси онлайн без посередників. Приклад - Lemonade, що автоматизує весь процес страхування (житло, авто тощо) за допомогою ШІ та чат-ботів, без участі людей у врегулюванні простих випадків. Також, розвивається модель MGA - стартапи, що створюють нішеві страхові продукти (кіберстрахування, гаджети) й працюють через партнерів-

носіїв ризику. В автострахованні поширене usage-based страхування - тарифи формуються на основі стилю водіння, що відстежується через телематику.

Традиційні страховики також цифровізуються: запускають мобільні додатки, чат-ботів, онлайн-продажі. Інвестиції в інновації корелюють з кращими фінансовими показниками, що стимулює навіть консервативних гравців адаптувати іншуртех-підходи [62].

Велика Британія - один із найрозвиненіших іншуртех-ринків завдяки агрегаторній моделі: більшість страхових полісів, особливо авто, купуються через онлайн-платформи (CompareTheMarket, GoCompare). Це стимулює страховиків адаптувати продукти до цифрових каналів і API-інтеграцій [63].

Лондон - провідний фінтех-хаб. За підтримки Lloyd's of London працює акселератор Lloyd's Lab (14-та когорта у 2025 р., 11 стартапів), що стимулює розвиток страхових технологій [64].

Британські компанії впроваджують омніканальні стратегії - комбінують онлайн, мобільні додатки та офлайн. Виділяються нішеві гравці, як ManyPets (страхування домашніх тварин) і Zego (страхування для фрилансерів у транспорті), що працюють онлайн і пропонують гнучкі умови [65]. Ринок орієнтований на прозорість і конкуренцію - користувачі звикли до цифрового сервісу та порівняння полісів, що стимулює інновації серед усіх учасників ринку.

Німеччина поступається Британії за темпами іншуртеху, але має власні успішні моделі. Поширений формат - digital broker: агрегатори полісів у мобільному додатку. Приклади: Clark та Wefox. Остання починала як брокерська платформа, але згодом отримала страхову ліцензію й стала повноцінним гравцем з оцінкою в кілька мільярдів доларів [62]. Розвивається й peer-to-peer страхування - наприклад, Friendsurance, який об'єднує клієнтів у групи для взаємного покриття дрібних збитків із кешбеком за беззбитковість [66].

Великі страховики інвестують у стартапи або створюють інноваційні підрозділи. Існують державні ініціативи, як Insurtech Hub Munich, що

сприяють співпраці через спільні «пісочниці» [67]. Попри ріст цифрових сервісів (електронні поліси, онлайн-врегулювання), багато споживачів досі користуються традиційними брокерами, тож цифрові та класичні моделі поки співіснують [62].

Ізраїль - глобальний центр іншуртех-інновацій, попри малий внутрішній ринок. Місцеві стартапи орієнтуються на експорт технологій у США, Європу та Азію, часто фокусуючись на нішах, наприклад:

- Lemonade - заснований ізраїльськими підприємцями, переосмислює страхування через ШІ.
- Next Insurance - цифрове страхування для малого бізнесу в США, у 2023 придбаний Munich Re.
- Sayata, At-Bay, Planck - вузькоспеціалізовані рішення у кіберстрахуванні та аналітиці для андеррайтингу.

Ізраїльські стартапи часто продають технологію, а не лише продукт: AI для оцінки збитків, антифрод, IoT для health-insurance тощо.

Держава підтримує сектор через податкові пільги та технопарки. Хоча онлайн-продажі в самій країні обмежені, вплив на світовий ринок значний - модель Ізраїлю базується на інноваційному експорті [68].

Китай - один із лідерів цифрового страхування, де іншуртех інтегрований у цифрові екосистеми технологічних гігантів, таких як Alibaba та Tencent. Страхові продукти вбудовуються в сервіси e-commerce, платежів чи месенджерів (наприклад, мікрострахування доставки, рейсів тощо) [69]. У 2013 році створено ZhongAn - першу онлайн-страхову компанію, яка працює лише в цифровому середовищі. Співпраця з платформами забезпечила сотні мільйонів клієнтів і продажів дешевих страхових продуктів [70].

Ключова модель - embedded insurance: страхування є частиною ширшого цифрового досвіду. Супердодатки на кшталт Alipay дозволяють купувати поліси разом з іншими послугами [69]. Великі гравці, як Ping An, інвестують у власні платформи: OneConnect (діджиталізація фінпослуг) та Good Doctor (здоров'я + страхування) [71].

Дерегуляція і sandbox-режими сприяють експериментам із блокчейном (смарт-контракти, автоматичні виплати) та взаємним страхуванням (Waterdrop). В результаті Китай має одне з найвищих проникнень онлайн-страхування у світі, а традиційні гравці змушені адаптуватися до технологічного середовища [72].

Тренди не стоять на місці - з розвитком технологій їх стає дедалі більше. Розглянемо ключові світові тренди Іншуртех у табл. 3.2.

Таблиця 3.2 Ключові світові тренди в Іншуртех

Технологія	Опис та застосування
AI та машинне навчання	<ul style="list-style-type: none"> - автоматизація процесів (чатботи, AI-асистенти); - аналіз ризиків, скоринг клієнтів; - виявлення шахрайства; - автоматичне врегулювання збитків (комп'ютерний зір).
Big Data та аналітика	<ul style="list-style-type: none"> - збір та обробка великих обсягів даних у реальному часі; - точніша оцінка ризиків; - персоналізація продуктів; - виявлення аномалій; - профілактика ризиків (preventive insurance); - розвиток Open Insurance - стандартизований обмін даними через API.
IoT та телематика	<ul style="list-style-type: none"> - рвтострахування з телематикою («pay-how-you-drive»); - смарт-пристрої для дому (датчики диму, руху тощо); - носимі пристрої в медичному страхуванні (фітнес-трекери); - зниження ризиків і спрощення урегулювання; - перехід до моделі proactive insurance.
Blockchain і smart contracts	<ul style="list-style-type: none"> - підвищення прозорості та надійності; - смарт-контракти для автоматичних виплат; - параметричне страхування (виплати за заздалегідь визначеними умовами); - захист від підробок і несанкціонованих змін; - використання в перестрахованні, співстрахованні, обміні даними; - потреба в стандартах і правових рамках для масового впровадження.

Джерело: складено авторами на основі даних [73]

Отже, зарубіжний розвиток Іншуртех вирізняється високим рівнем інтеграції технологій у всі етапи страхового процесу, активною підтримкою з боку держави та венчурного капіталу. У провідних країнах сформувалися сталі моделі digital-first страхування, гнучкого ціноутворення, використання AI, IoT та блокчейну, що дозволяє компаніям масштабувати інновації та швидко реагувати на потреби клієнтів.

В Україні страховий ринок довгий час відставав від банківського у впровадженні цифрових рішень. Проте ситуація почала змінюватися з кінця 2010-х років. Ключовим етапом стало впровадження у 2018 році електронного полісу ОСЦПВ (обов'язкове автостраховання) [74]. Спочатку його частка була низькою, але зростала щороку. Станом на 2023 рік, за 9 місяців кількість укладених електронних полісів ОСЦПВ склала понад 3,9 млн. шт. [75]. Це свідчить про зміну поведінки споживачів: усе більше автовласників усвідомлено обирають онлайн-страхування, відмовляючись від паперових бланків на користь швидких і зручних цифрових сервісів.

Незважаючи на успішні приклади цифровізації страхування у світі, впровадження Іншуртех-рішень в Україні стикається з низкою системних бар'єрів.

Насамперед, існують регуляторні обмеження. Історично українське страхове законодавство орієнтувалося на паперові процеси та фізичну присутність клієнта. Хоча останніми роками ухвалено важливі зміни - зокрема, легалізовано електронні поліси та дистанційну ідентифікацію, - правове поле досі не враховує новітні технології. Наприклад, відсутня нормативна база для використання смарт-контрактів чи даних з телематичних пристроїв (які можуть впливати на тариф або виплату). Регулятор - НБУ - займає обережну позицію: запуск нових страхових продуктів вимагає узгодження, що уповільнює інновації. До 2023 року в Україні навіть не існувало механізму «регуляторних пісочниць», тож стартапи мали відповідати повному спектру вимог як класичні страховики, що ускладнювало експерименти. Додатково, жорстке регулювання тарифів, наприклад на ринку ОСЦПВ, обмежує можливості для запровадження гнучких моделей ціноутворення, зокрема залежно від поведінки користувача.

Водночас, технологічна база страховиків часто застаріла. Багато компаній досі працюють на старих ІТ-системах, які не підтримують інтеграцію з цифровими платформами. Бракує API для взаємодії з агрегаторами, тому деякі сервіси змушені збирати дані вручну або напівавтоматизовано. Також

відсутня централізована база клієнтів і страхових випадків (аналог кредитного бюро), що ускладнює впровадження моделей андеррайтингу на основі великих даних. Навіть якщо іншуртех-стартап має інноваційне рішення, йому складно масштабуватися через обмежений доступ до даних, обчислювальні потужності та низький рівень інвестицій. Страховий сектор України не є привабливим для венчурних фондів, а самі страховики рідко мають ресурси для модернізації.

Існує й культурний бар'єр. Українські споживачі страхових послуг загалом консервативні, часто не довіряють страховим компаніям через негативний досвід минулого. Особисте спілкування з агентом для багатьох залишається ключовим каналом взаємодії. Паперовий поліс здається більш «надійним», особливо для старших людей. Страхування як фінансова послуга також має обмежене поширення - за межами ОСЦПВ значна частина населення взагалі не має жодного полісу.

Недостатній рівень фінансової та цифрової грамотності лише поглиблює цю ситуацію. Компаніям доводиться витратити час і ресурси на пояснення базових речей: як виглядає електронний поліс, як його перевірити в «Дії» та чому QR-код - це достатнє підтвердження чинності договору. Зміни можливі, але поступово - через зміну поколінь і поширення позитивного досвіду використання цифрових сервісів.

Нарешті, економічні та зовнішні чинники також гальмують розвиток. Обсяг страхового ринку України невеликий: страхові премії на душу населення в рази нижчі, ніж у країнах ЄС. Це зменшує привабливість ринку для інвесторів і ускладнює масштабування інновацій.

Події 2022 року (повномасштабна війна) змістили фокус компаній на оперативне забезпечення безперервності діяльності. Інвестиції в інновації були скорочені, а цифрові проекти - відкладені. Водночас, ця криза стала певним каталізатором: ті компанії, які вже мали автоматизовані канали продажу та обслуговування, змогли працювати навіть у складних умовах, що стало прикладом для інших. Це створює імпульс для подальшої цифровізації, коли ситуація стабілізується.

Основні виклики та перспективи розвитку Іншуртех в Україні зазначені в табл. 3.3.

Таблиця 3.3 Основні виклики та перспективи розвитку Іншуртех в Україні

Виклики	Перспективи розвитку
Низький рівень довіри населення до страхових інституцій	Розвиток цифрової державної інфраструктури
Обмежена фінансова та цифрова грамотність	Запуск регуляторної «пісочниці»
Недосконалість нормативно-правової бази (відсутність норм щодо смарт-контрактів, телематики, IoT)	Підтримка з боку держави та регулятора
Обов'язковість погодження нових продуктів з НБУ, що уповільнює інновації	Лібералізація регулювання та розвиток регуляторних експериментів
Зарегульованість тарифів (наприклад, ОСЦПВ), що обмежує гнучкість	Поява моделей динамічного ціноутворення
Використання застарілих IT-систем страховиками	Інвестиції в цифрову трансформацію та IT-модернізацію
Відсутність API у багатьох страховиків, складна інтеграція з агрегаторами	Розширення екосистем онлайн-продажів
Відсутність централізованої бази даних клієнтів та історій страхових випадків	Потенціал створення єдиного страхового дата-хабу
Обмежений доступ стартапів до масивів даних і технічних ресурсів	Розвиток партнерств між страховиками та стартапами
Обмеженість фінансування та інтересу венчурного капіталу	Зростаючий інтерес до зовнішніх інвестицій
Кадровий дефіцит	Наявність сильного IT-сектору та талантів
Зменшення частки Іншуртех-компаній на ринку	Зростання обсягів онлайн-страхування
Фрагментованість ринку, відсутність узгоджених стандартів	Широкий потенціал недосформованих ніш
Обмежена кількість Іншуртех-гравців	Зростаюча кількість визнаних рішень та нових проєктів
Потенційні ризики для інвесторів через війну	Потенціал глобальної інтеграції українських рішень
Відкладення цифрових проєктів через фокус на безперервність роботи	Кризова адаптація як стимул автоматизації процесів

Джерело: складено авторами

Порівняльний аналіз розвитку Іншуртех в Україні та світі свідчить про значне відставання українського ринку від провідних країн за рівнем цифровізації, впровадженням інновацій та масштабами венчурного фінансування. У той час як у світі Іншуртех вже трансформує страхування через AI, IoT, blockchain і нові бізнес-моделі, в Україні впровадження

обмежується здебільшого базовими онлайн-сервісами. Основними бар'єрами є застаріле регулювання, слабка технологічна база, низький рівень довіри та фінансової грамотності. Водночас, Україна має суттєвий потенціал зростання завдяки активному ІТ-сектору, державній підтримці цифровізації та поступовому формуванню нової хвилі Іншуртех-ініціатив.

3.2. Пропозиції щодо розвитку Іншуртех в Україні

Розвиток Іншуртех в Україні потребує комплексного підходу, що охоплює як нормативну, так і технологічну, економічну та освітню складові. На основі виявлених бар'єрів сформовано пакет практичних рекомендацій, який може стати дорожньою картою для держави, бізнесу та ІТ-сектору. Основні напрями таких ініціатив узагальнено на рис. 3.1.

Рисунок 3.1 - Напрямки розвитку Іншуртех в Україні

Джерело: складено авторами

Розглянемо кожен напрямок детальніше.

1. Інституційні та нормативні рекомендації.

Для сталого розвитку Іншуртех в Україні необхідне комплексне оновлення нормативно-правового середовища. На законодавчому рівні доцільно чітко визначити поняття «іншуртех» та пов'язані терміни, які наразі відсутні або розпорошені в різних правових актах. Це дозволить закласти єдину термінологічну основу для регулювання цифрових страхових інновацій.

Одним із ключових напрямів є офіційне закріплення правового статусу смарт-контрактів у страхуванні. Смарт-контракти - це програми, що автоматично виконують умови договору без участі людини. У світі вони вже застосовуються, зокрема для параметричного страхування (наприклад, автоматичні виплати при затримці авіарейсу чи зміні погодних умов). Водночас, в Україні такі контракти не мають чітко визначеної правової сили, що стримує їх використання. Тому, варто орієнтуватися на досвід ЄС - у деяких країнах смарт-контракти визнано частиною офіційного правового поля цифрових транзакцій.

Також актуальним є регулювання використання телематики та IoT у страхуванні. Йдеться про «розумні» пристрої: датчики в автомобілях, фітнес-трекери, сенсори диму в оселях - тобто, всі ті технології, які генерують поведінкові дані клієнтів. На їх основі можна формувати usage-based моделі страхування, наприклад, тарифи на автоцивілку залежно від стилю водіння. Проте в Україні досі відсутні спеціальні норми щодо збору та обробки таких даних, окрім загальних положень про персональні дані. Необхідно чітко визначити:

- яким має бути обсяг згоди клієнта;
- як забезпечується захист телематичних даних;
- як запобігти дискримінації через алгоритмічні рішення.

Наступний важливий аспект - оновлення базового Закону України «Про страхування» з урахуванням цифрових реалій. Зокрема, потрібно:

- закріпити електронні поліси як повноцінну форму договору страхування;

- визначити правовий статус електронного документообігу (у тому числі обміну претензіями, актами огляду);
- унормувати онлайн-продажі страхових послуг без фізичної присутності клієнта.

Окремої уваги потребує розвиток регуляторної «пісочниці» НБУ - інструменту, який дозволяє тестувати фінансові інновації в контрольованому середовищі без повної відповідності чинному законодавству. Наразі до неї допускаються лише компанії, які вже мають ліцензію. Пропонується розширити цю можливість і на інноваційні стартапи до ліцензування, за умов суворого нагляду з боку регулятора.

Світовий досвід показує ефективність такого підходу: у Великій Британії та Сингапурі пісочниці стали інкубаторами сотень фінтех- та іншуртех-проектів. В українських умовах така платформа дозволила б протестувати, наприклад:

- реер-to-реер страхування;
- продукти на основі блокчейну;
- AI-рішення для автоматичного врегулювання збитків.

Отже, інституційні та нормативні зміни - від оновлення базових законів до гнучкого регуляторного середовища - створять прозору, передбачувану й привабливу основу для розвитку Іншуртех в Україні. В результаті, це дозволить стимулювати інновації, зменшити бар'єри для входу нових гравців та посилити позиції країни на глобальному ринку страхових технологій.

2. Технологічні ініціативи.

Цифрова трансформація страхового ринку неможлива без сучасної технологічної інфраструктури та нормативної підтримки. В Україні вже функціонує система BankID НБУ та застосунок «Дія», які забезпечують віддалену ідентифікацію особи. Отже, це відкриває можливість повноцінного укладання страхових договорів онлайн - з використанням кваліфікованого електронного підпису та цифрових документів, без фізичної присутності клієнта.

Позитивний досвід уже є: електронні поліси ОСЦПВ дали змогу українцям оформлювати автостраховання в кілька кліків. Такий формат значно полегшив доступ до послуги, особливо в умовах мобільності та війни. Аналогічну практику варто поширити на інші види страхування, усунувши залишки паперової бюрократії. Перехід до повністю електронного документообігу між страховиками, клієнтами та держорганами - наприклад, щодо подання претензій, повідомлень про страхові випадки, актів огляду - дозволить прискорити обробку звернень і знизити витрати. Також цифрова ідентифікація спростить запуск нових продуктів: клієнт зможе, наприклад, за 5 хвилин оформити мікростраховання онлайн, а виплату - отримати на цифровий гаманець, із належною перевіркою КУС.

Іншим критично важливим напрямом є впровадження відкритих API у страхуванні - за аналогією з концепцією Open Banking у банківському секторі. Ідея «Open Insurance» полягає у тому, що страховики надають стандартизований доступ до своїх сервісів і даних (за згодою клієнтів) стороннім розробникам. Така модель дозволить банкам, агрегаторам, e-commerce або мобільним додаткам пропонувати страхові продукти прямо у своїх інтерфейсах. Світ уже рухається в цьому напрямі:

- У Бразилії запроваджено проєкт Open Insurance Brasil: з 2021 року страховики зобов'язані передавати дані через захищені API, що стимулює персоналізацію продуктів [76].

- У ЄС йде підготовка до уніфікації стандартів API під егідою ЕІОРА [77].

Україна також може реалізувати пілотний проєкт Open Insurance:

- визначити базові типи даних (тарифи, типи полісів, інформацію про діючі договори);

- стандартизувати формати API;

- запровадити правила безпеки обміну даними.

Це відкриє доступ до нових каналів збуту: наприклад, користувач мобільного банку зможе автоматично отримати пропозицію страхування при

купівлі квитка чи товару онлайн, а малі страховики зможуть вийти на широкий ринок без значних витрат на власну ІТ-інфраструктуру.

Ще один ключовий елемент - підтримка стартапів та інновацій. Іншуртех у багатьох країнах формують саме стартапи, які розробляють нові цифрові рішення: від застосунків для онлайн-продажу полісів до AI-платформ оцінки збитків. В Україні перспективним кроком стало створення Українського фонду стартапів (USF), який до 2023 року вже профінансував понад 380 команд на суму 8,7 млн доларів США [78]. У межах цього фонду доцільно запустити окремі конкурси для страхових інновацій. Крім того, варто залучати міжнародні програми на кшталт EU Horizon Europe, які підтримують фінтех-проекти.

Однак гроші - лише частина успіху. Стартапам потрібна також експертна і менторська підтримка. У світі успішно працюють акселератори, як Lloyd's Lab у Лондоні, де великий страховик співпрацює зі стартапами для спільної розробки продуктів. Інший приклад - Allianz X, венчурний підрозділ німецької Allianz, що інвестує в інновації по всьому світу [79]. В Україні також можливо створити подібні формати: галузеві хаби, інкубатори або корпоративні акселератори на базі страхових компаній чи банків. Вони можуть надати стартапам не тільки фінанси, а й доступ до даних (через API), тестовий майданчик і партнерську базу клієнтів.

Така синергія між страховиками, ІТ-компаніями та державою дасть потужний поштовх цифровій трансформації ринку страхування.

3. Економічні стимули.

Для активізації інвестицій у розвиток іншуртех-сектору в Україні необхідно створити сприятливі економічні умови як для внутрішніх гравців, так і для міжнародних інвесторів. Одним із ключових інструментів можуть стати податкові стимули. Уже зараз в Україні діє спеціальний режим Дія City, який із 2022 року забезпечує ІТ-компаніям, зокрема й фінтеху, пільгове оподаткування та гнучкі умови найму. Резидентам цього режиму доступна, наприклад, знижена ставка ПДФО (5%) для працівників та гіг-спеціалістів, а

також податок на виведений капітал замість податку на прибуток (9%) [80]. Іншуртех-стартапи, які за своєю суттю є IT-компаніями, уже можуть користуватися цими перевагами. Водночас, важливо й надалі зберігати відкритість критеріїв Дія City для фінтех/іншуртех-компаній.

Додатково до загального податкового режиму варто розглянути цільові пільги, зокрема тимчасове (наприклад, на 3-5 років) звільнення новостворених іншуртех-компаній від податку на прибуток до моменту досягнення певного обсягу доходу. Це дозволить їм реінвестувати кошти у розвиток продукту, а не витратити їх на оподаткування в найвразливіший період. Для іноземних інвесторів доречними будуть податкові знижки або кредити на вкладення у вітчизняні іншуртех-проекти, якщо інвестиції утримуються не менше певного терміну. Подібні механізми вже успішно працюють, наприклад, у Великій Британії: програма Enterprise Investment Scheme (EIS) дозволяє інвесторам повертати до 30% від вкладеної суми як податкову знижку [81]. Впровадження аналогічної схеми в Україні стимулювало б активність венчурних фондів та ангельських інвесторів.

Наступний важливий напрям - державне співфінансування інноваційних проєктів. Зараз уже функціонує Український фонд стартапів, але його ресурси обмежені. Доцільним кроком стане створення окремого фонду при Міністерстві цифрової трансформації або НБУ, який у партнерстві з приватними інвесторами підтримуватиме інноваційні страхові проєкти. Наприклад, за моделлю «matching funds», де держава інвестує 1 грн на кожні 1-2 грн приватних вкладень у затверджений проєкт, що дозволить значно зменшити навантаження на бюджет, водночас збільшуючи ефективність ринку.

Окрім цього, держава може виступати як замовник інноваційних продуктів, що також стимулюватиме розвиток галузі. Наприклад, запуск страхування державного майна, агрострахування чи медичних послуг з державною підтримкою може реалізовуватися через співпрацю зі стартапами на конкурсній або тендерній основі.

Окрему увагу слід приділити розвитку венчурної екосистеми в іншуртех. Незважаючи на наявність кількох активних фондів в Україні, страхова тематика ще не стала фокусом для інвесторів. Тому важливо:

1. Популяризувати успішні кейси: історії українських стартапів, які залучили інвестиції чи вийшли на глобальні ринки, можуть зацікавити нових інвесторів.

2. Спростити вимоги до інвесторів: наприклад, знизити бар'єри для кваліфікації інвесторів на краудфандингових платформах або у фондах колективного інвестування.

3. Мотивувати самих страховиків інвестувати в інновації: надати їм можливість вкладати частину резервів або капіталу у стартапи, що працюють у страховому секторі, за умов чіткого регуляторного контролю ризиків.

Таку модель вже активно використовують глобальні гравці, але в Україні ж через регуляторні обмеження та обережність страхових компаній така практика поки не поширена.

Для зниження ризиків держава може також надати гарантії або страхування венчурних інвестицій у критично важливі напрями - наприклад, проекти, що створюють інфраструктурні рішення (централізовані бази даних, платформи для обміну інформацією тощо).

Таким чином, комбінація податкових пільг, програм співінвестування, стимулювання венчурного фінансування та державного попиту на інновації створить фінансове підґрунтя для активного розвитку іншуртех в Україні.

4. Підвищення довіри та фінансової грамотності.

Підвищення довіри до цифрового страхування та фінансової грамотності населення є критично важливими умовами для ефективного впровадження Іншуртех-рішень в Україні. Навіть найпрогресивніші технології та регуляторні зміни не будуть дієвими, якщо користувачі не розумітимуть, як працює цифрове страхування, або не довірятимуть новим сервісам. Саме тому освітні ініціативи мають стати паралельним напрямом розвитку іншуртех.

На базовому рівні важливо інтегрувати фінансову грамотність, зокрема тему страхування, у шкільну та вищу освіту. Молодь, яка з раннього віку ознайомиться з принципами роботи страхових продуктів, у майбутньому охочіше користуватиметься такими послугами - зокрема й в онлайн-форматі. У межах Національної стратегії підвищення фінансової грамотності до 2030 року, яку координує НБУ, уже реалізуються навчальні курси та тренінги [82]. Проте доцільно окремо включити модулі про цифрове страхування - наприклад, як перевірити ліцензію страховика онлайн, як виглядає електронний поліс, як працює QR-код в додатку «Дія» та чим відрізняються страхові продукти.

На галузевому рівні логічним є запуск навчальних програм для клієнтів банків і користувачів фінтех-сервісів. Банки, мобільні застосунки та платіжні системи мають велику аудиторію, через яку можна ефективно доносити інформацію: інтерактивні курси, вебінари, push-повідомлення з поясненням страхових термінів чи навіть короткі відеоуроки в додатках - усе це дозволить клієнтам легше орієнтуватися в нових цифрових продуктах.

Окрім освіти, важливу роль відіграють інформаційні кампанії, які мають розвінчувати стереотипи щодо ненадійності онлайн-страхування. Багато українців досі вважають паперовий поліс «надійнішим» та довіряють лише особистому контакту з агентом. Для подолання цих упереджень необхідно проводити масштабні загальнонаціональні кампанії у медіа. Наприклад, соціальна реклама може висвітлювати такі теми:

- переваги цифрових полісів (зручність, економія часу, легкий доступ у смартфоні),
- приклади історій клієнтів, які отримали швидкі виплати завдяки онлайн-врегулюванню,
- роз'яснення про державний контроль та нагляд над страховими сервісами з боку НБУ і Мінцифри.

Особливу довіру викликає демонстрація, що держава підтримує та контролює цифрові сервіси - наприклад, через згадки про участь компаній у

регуляторній «пісочниці», гарантії захисту персональних даних чи співпрацю з «Дією».

Для залучення нових користувачів можна також застосовувати точкові ініціативи - такі як «дні відкритих дверей» онлайн-страхування. Протягом обмеженого часу страховики можуть пропонувати знижки або бонуси на оформлення полісів онлайн, тим самим стимулюючи клієнтів спробувати новий сервіс.

Додатково варто використовувати платформи з високим рівнем цифрової довіри - наприклад, мобільні банки чи популярні фінтех-додатки. Якщо у звичному додатку користувача з'явиться інтегрований страховий продукт (наприклад, автострахування чи мікрострахування подорожі), бар'єр для першої покупки значно знизиться.

Таким чином, поєднання цільової освіти, масових роз'яснень та грамотної інтеграції страхових продуктів у вже звичні цифрові платформи створює підґрунтя для зростання довіри до іншуртеху. Це дозволить розширити охоплення страховим захистом та прискорити цифрову трансформацію галузі.

5. Розвиток ІТ-сектору та міжгалузевого партнерства.

Розвиток іншуртех в Україні неможливий без тісної інтеграції з ІТ-сектором і формування ширшої цифрової екосистеми. Український ІТ-бізнес демонструє високий рівень інноваційності, і саме він може стати ключовим партнером страхової галузі у впровадженні сучасних рішень. Спільні продукти на перетині страхування, фінансів і технологій створюють додаткову цінність для споживачів і відкривають нові ринки для компаній.

Яскравим прикладом такого партнерства є інтеграція страхових послуг у додаток monobank. Аналогічні колаборації можливі й в інших секторах:

- Телеком: оператори мобільного зв'язку можуть пропонувати страхування гаджетів або кіберзахист для своїх абонентів.
- E-commerce: онлайн-магазини - страхування товарів від пошкодження під час доставки.

– Транспорт: сервіси таксі чи каршерінгу - страхування водіїв і пасажирів у партнерстві зі страховиками.

Для розвитку таких рішень потрібні відкриті API, договірні моделі типу white-label, що спрощують технічну інтеграцію, та гнучке регулювання.

Окрім B2C-продуктів, IT-сектор відіграє важливу роль у створенні B2B-рішень для автоматизації внутрішніх процесів страховиків. Уже зараз з'являються українські стартапи, які пропонують:

- AI-системи для автоматичного аналізу фото ушкоджень авто й розрахунку суми виплат;
- чат-боти для обслуговування клієнтів;
- алгоритми на основі Big Data для точнішого андеррайтингу;
- платформи для дистанційного врегулювання ДТП;
- рішення для альтернативного скорингу клієнтів.

Щоб посилити розвиток таких продуктів, варто створювати спеціалізовані майданчики для взаємодії між страховиками та розробниками - наприклад:

- галузеві хакатони (типу *Insurance Tech Hackathon*);
- треки інтеграції в межах програм корпоративних інновацій, які реалізує Український фонд стартапів.

Такі події дають можливість тестувати продукти в реальному середовищі, адаптувати їх до потреб ринку та формувати нові партнерства.

Окрема роль відводиться обміну даними та міжгалузевим консорціумам. У сучасній цифровій економіці поодинокі рішення поступаються місцем інтегрованим екосистемам. Страховики, банки, IT-компанії й державні органи можуть співпрацювати для розробки:

- єдиного формату електронного полісу,
- бази даних страхових історій клієнтів,
- або ж блокчейн-платформи для обміну інформацією про страхові випадки.

Такий підхід допомагає боротися з шахрайством, спрощує перестраховання й підвищує ефективність операцій. Наприклад, об'єднання з державними органами (МВС, МОЗ, МТСБУ) через API дозволяє отримувати дані про водійські посвідчення, історію ДТП чи медичні довідки - за згодою клієнта - миттєво, без зайвих бюрократичних процедур.

У підсумку, IT-сектор не лише забезпечує технологічне підґрунтя для іншуртех, а й виступає каталізатором інтеграції між галузями. Його активна участь у розробці нових продуктів, інфраструктурних рішень та платформ обміну даними є критично важливою для формування сучасного, клієнтоорієнтованого ринку страхування в Україні.

Отже, реалізація наведених пропозицій - у нормативно-правовій площині, технологічній модернізації, економічному стимулюванні, освітній роботі та міжгалузевій співпраці - створить комплексні умови для розвитку іншуртех в Україні. Кожна ініціатива підкріплена як світовим досвідом, так і нагальною потребою усунути наявні бар'єри. Іншуртех-сектор на стику фінансів і технологій може стати одним із рушіїв фінансового ринку України, підвищуючи конкуренцію, якість послуг і рівень проникнення страхування. Впровадження згаданих змін є доцільним і своєчасним кроком, який дозволить українському страховому ринку інтегруватися у глобальні цифрові тренди та більш ефективно виконувати свою основну функцію - забезпечувати фінансовий захист громадян і бізнесу в умовах сучасної економіки.

Висновки до розділу 3

Порівняльний аналіз розвитку Іншуртех у світі та в Україні демонструє суттєву різницю в рівні цифрової трансформації страхового сектору. У провідних країнах (США, Велика Британія, Німеччина, Ізраїль, Китай) іншуртех-компанії вже активно впроваджують передові технології на всіх етапах страхування, використовуючи AI, IoT, блокчейн, телематику, big data та параметричні моделі. Їхній розвиток підтримується державою через податкові пільги, регуляторні «пісочниці» та технопарки. В Україні ж Іншуртех перебуває на ранньому етапі: позитивна динаміка спостерігається у сфері онлайн-продажів і взаємодії з цифровими сервісами (наприклад, «Дія»), однак подальший прогрес стримується застарілим регулюванням, слабкою технологічною інфраструктурою, низькою довірою до страхування та обмеженою співпрацею з IT-сектором.

Для прискорення розвитку Іншуртех в Україні запропоновано комплекс практичних рішень, що охоплюють нормативні, технологічні, економічні, освітні та інституційні напрями. Зокрема, рекомендується оновити законодавство з урахуванням цифрової специфіки, легалізувати смарт-контракти та телематику, розширити функціонал регуляторної «пісочниці» для стартапів. Технологічні ініціативи мають включати впровадження відкритих API, цифрової ідентифікації, повного електронного документообігу та підтримку B2B-рішень. Економічні стимули повинні охоплювати податкові пільги, моделі співінвестування, а також розвиток венчурної екосистеми. Паралельно слід підвищувати фінансову грамотність населення та проводити кампанії з формування довіри до цифрового страхування. Важливо також поглиблювати міжгалузеву співпрацю, залучаючи IT-компанії, банки, e-commerce та державу до створення спільних продуктів і цифрових платформ. У сукупності ці кроки дозволять сформувати сучасну, гнучку та інноваційну страхову екосистему в Україні, яка зможе ефективно відповідати на виклики часу та інтегруватися в глобальні цифрові тренди.

ВИСНОВКИ

У теоретичному розділі дослідження було з'ясовано, що страхування має глибоке історичне підґрунтя та пройшло шлях від форм взаємодопомоги до сучасного фінансового інструменту. З розвитком економіки зростали ризики, що сприяло вдосконаленню страхових механізмів. Нині страхування виконує важливі функції у фінансовій системі, забезпечуючи захист інтересів, підтримку стабільності та інвестицій.

Іншуртех визначено як відповідь на цифрову трансформацію страхового ринку. Він поєднує інноваційні технології (AI, Big Data, IoT, блокчейн) із класичними підходами, забезпечуючи автоматизацію, персоналізацію, зниження витрат і нові формати взаємодії зі споживачами. Це підвищує ефективність та прозорість страхових процесів.

Водночас встановлено, що правове регулювання Іншуртех в Україні залишається фрагментарним. Попри наявність цифрової ідентифікації, електронного документообігу та захисту даних, відсутність комплексного законодавчого підходу стримує інновації. Для розвитку Іншуртех потрібне оновлення нормативної бази, спрощення процедур і державна підтримка цифрових ініціатив.

При проведені дослідженні було становлено, що страховий ринок України у 2024 році демонструє ознаки стійкого відновлення, попри тривалі воєнні та економічні виклики. Спостерігається зростання основних фінансових показників - активів, премій, резервів і виплат, а також посилення ролі провідних гравців. Скорочення кількості компаній супроводжується ринковою консолідацією та підвищенням ефективності, особливо у сегментах motor, health та life.

Іншуртех в Україні розвивається поступово, але послідовно. Ключові зрушення включають зростання онлайн-продажів, інтеграцію з державними цифровими сервісами, запуск регуляторної «пісочниці» та поява вітчизняних InsurTech-платформ. Попри невелику частку Іншуртех-компаній у фінтех-

секторі, ринок демонструє готовність до цифрової трансформації, а подальші перспективи пов'язуються з розвитком ШІ, телематики, API-рішень і партнерств між страховиками та IT-бізнесом.

Проведене економетричне моделювання дозволило кількісно оцінити вплив цифрових факторів на розвиток Іншуртех. Визначено, що найбільший позитивний ефект мають частка користувачів Інтернету та обсяги реалізованих IT-послуг. Побудована регресійна модель виявилася статистично значущою та достовірною ($R^2 = 0,81$), що підтверджує роль цифровізації як ключового драйвера зростання страхового ринку й інтеграції інновацій у страхову діяльність.

На підставі проведених досліджень встановлено, що Іншуртех в Україні перебуває на початковій стадії розвитку порівняно з провідними країнами. Якщо в США, Британії, Китаї та Ізраїлі цифрові сервіси охоплюють усі етапи страхування і активно застосовують ШІ, блокчейн та IoT, то в Україні основні зміни зосереджені на онлайн-продажах і співпраці з платформами, як-от «Дія». Головними бар'єрами залишаються застаріле регулювання, слабка IT-інфраструктура, низька цифрова обізнаність населення та брак фінансування.

З метою подолання цих обмежень запропоновано комплекс практичних рішень, які охоплюють п'ять ключових напрямів: нормативне оновлення, технологічну модернізацію, економічне стимулювання, підвищення довіри населення та розвиток партнерств з IT-сектором. Серед пріоритетів – легалізація смарт-контрактів, запуск Open Insurance, податкові пільги для стартапів, цифрова ідентифікація клієнтів, розвиток акселераторів та освітні кампанії щодо переваг онлайн-страхування. Упровадження таких заходів дозволить створити сприятливе середовище для інновацій у галузі страхування. Таким чином, Іншуртех має потенціал стати рушієм цифрової трансформації фінансового сектору України. За умови взаємодії держави, бізнесу та споживачів можливо сформувати сучасну страхову екосистему, що підвищить захищеність громадян і сприятиме інтеграції в глобальні інноваційні тренди.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Журавка О. С. Страхування : навчальний посібник / О. С. Журавка, А. Г. Бухтіарова, О. М. Пахненко. Суми : Сумський державний університет, 2020. 350 с. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/324218949.pdf>
2. Терещенко Т. Є., Заволока Л. О., Пономарьова О. Б. Страхування (у схемах, таблицях, коментарях) : навч. посібник. Дніпро : Університет митної справи та фінансів, 2020. 221 с. URL: [https://fpk.in.ua/images/biblioteka/3bac_finan/Tereshchenko_Posibnyk - STRAKHUVANNYA.pdf](https://fpk.in.ua/images/biblioteka/3bac_finan/Tereshchenko_Posibnyk_-_STRAKHUVANNYA.pdf)
3. Закон України «Про страхування». Документ 1909-IX, чинний, поточна редакція. Редакція від 01.01.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20#Text>
4. Потійко С. В. Страхування як економічна категорія та шляхи розвитку страхування майна сільськогосподарських підприємств в Україні. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Вип. 18. Ч. 2. 2018. С. 163-166. URL: http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/18_2_2018ua/36.pdf
5. Мамонова Г.В., Позднякова Л.О. Еволюція теорії страхування. Причорноморські економічні студії. Вип. 15. 2017. С. 197-201. URL: http://bses.in.ua/journals/2017/15_2017/42.pdf
6. Віленчук О.М. Теоретико-методологічні засади дослідження старування як економічної категорії. Науковий журнал «Економіка України». №7(644). 2015. С. 18-28. URL: http://ir.polissiauniver.edu.ua/bitstream/123456789/3593/1/EU_2015_7_18-28.pdf
7. Шевчук О. Сутність страхування як інституту фінансового права. Актуальні проблеми правознавства. Вип. 4 (12). 2017. С. 159-163. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/28535/1/%D0%A8%D0%B5%D0%B2%D1%87%D1%83%D0%BA.pdf>

8. Ярмоленко В.В. Підходи до визначення сутності страхування. Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка. Вип. 2. 2020. С. 233-240. URL: <http://tnv-econom.ksauniv.ks.ua/index.php/journal/article/view/70/68>
9. Олійник О.В. Страхування: навч. посібн. / О.В. Олійник, Г.О. Нагаєва, Харків: ХНАУ, 2020. 252 с. URL: https://repo.btu.kharkov.ua/bitstream/123456789/8630/1/NP_STRAKHUVANNY_A_20.pdf
10. Михайлова Н.В. Місце страхового бізнесу у фінансовій системі України. Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. 2014. № 4 (66). С. 177-180. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/300239483.pdf>
11. Костецький. В. Місце та роль страхових компаній в інституційній структурі фінансового ринку. Галицький економічний вісник. 2012. №3(36). С. 86-94. URL: <https://core.ac.uk/download/60790319.pdf>
12. Рекуненко І.І., Чорна С.В. Особливості інвестиційної діяльності страхових компаній. Мукачівський державний університет. Вип. 8. 2017. С. 666-672. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/8_ukr/111.pdf
13. Клапків Ю.М., Мулих О.Ю. Трансформація діджиталізації ринку фінансових та страхових послуг. Review of transport economics and management, 2019. Вип. 2(18). С. 83-89. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/38161/1/Трансформація%20діджиталізації%20ринку%20фінансових%20та%20страхових%20послуг.pdf>
14. Полчанов А.Ю., Галатюк К.О. Інновації InsurTech та телематика як «драйвери» змін у страховій індустрії. Економіка, управління та адміністрування. Вип. 4(110). 2024. С. 86-93. URL: <http://ema.ztu.edu.ua/article/view/321606>
15. Гаряга Л.О. Розвиток фінансового ринку в умовах цифровізації економіки. Бізнес Інформ. № 11. 2018. С. 388-393. URL: https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2018-11_0-pages-388_393.pdf

16. Skryl V., Hlushko A. Insurtech: new opportunities for the development of the insurance market. *Economics and Region* No 1 (88). 2023. P. 144-151. URL: <https://journals.nupp.edu.ua/eir/article/view/2877/2283>
17. Матвійчук Л. Insurtech в системі управління бізнес-процесами страхових компаній. *Modeling the development of the economic systems*. Вип. 4. С. 115-121. URL: <https://mdes.khmnu.edu.ua/index.php/mdes/article/view/249>
18. Волосович С., Фоміна О. Технологічні інновації на страховому ринку. *Вісник Київського національного торговельно-економічного університету*. 2018. № 5. С. 124-137. URL: <https://journals.knute.edu.ua/scientia-fructuosa/article/view/762/701>
19. Кривенко В.Ю. Insurtech на ринку страхових послуг України. *Інвестиції: практика та досвід*. № 24. 2023. С. 150-157. URL: <https://nayka.com.ua/index.php/investplan/article/view/2647/2683>
20. Коваленко Ю. Особливості нормативно-правового регулювання Fintechна диджиталізованих ринках банківських і страхових послуг в Україні. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. №1(33). 2023. С. 139-153. URL: <http://ppeu.stu.cn.ua/article/view/282030/276248>
21. Бухарін Г. О. Фінтех як об'єкт нормативно-правового регулювання: теоретико-методологічний аспект : дис. ... канд. юрид. наук. Запоріжжя, 2020. 224 с. URL: http://phd.znu.edu.ua/page/dis/07_2020/Bukharin.pdf
22. Конституція України. Документ 254к/96-ВР, чинний, поточна редакція. Редакція від 01.01.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>
23. Цивільний кодекс України. Документ 435-IV, чинний, поточна редакція. Редакція від 10.01.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
24. Закон України «Про фінансові послуги та фінансові компанії». Документ 1953-IX, чинний, поточна редакція. Редакція від 30.12.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1953-20#Text>

25. Закон України «Про страхування». Документ 1909-IX, чинний, поточна редакція. Редакція від 01.01.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20#Text>
26. Закон України «Про платіжні послуги». Документ 1591-IX, чинний, поточна редакція. Редакція від 15.11.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1591-20#Text>
27. Закон України «Про валюту і валютні операції». Документ 2473-VIII, чинний, поточна редакція. Редакція від 15.11.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19#Text>
28. Закон України «Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги». Документ 2155-VIII, чинний, поточна редакція. Редакція від 18.12.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19#Text>
29. Закон України «Про основні засади забезпечення кібербезпеки України». Документ 2163-VIII, чинний, поточна редакція. Редакція від 28.06.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2163-19#Text>
30. Закон України «Про захист персональних даних». Документ 2297-VI, чинний, поточна редакція. Редакція від 18.01.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17#Text>
31. Закон України «Про електронні документи та електронний документообіг». Документ 851-IV, чинний, поточна редакція. Редакція від 31.12.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-15#Text>
32. Стратегія розвитку фінансового сектору України до 2025 року. Офіційний сайт НБУ. 08.02.2025. URL: <https://bank.gov.ua/ua/about/develop-strategy/develop-strategy2023>
33. Постанова НБУ «Про затвердження Положення про реєстрацію платіжних систем, учасників платіжних систем та технологічних операторів платіжних послуг». Документ v0208500-22, чинний, поточна редакція. Редакція від 01.01.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0208500-22#Text>

34. Постанова НБУ «Про затвердження Положення про використання електронного підпису та електронної печатки». Документ v0172500-23, чинний, поточна редакція. Прийняття від 20.12.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0172500-23#Text>

35. Постанова НБУ «Про затвердження Змін до Положення про порядок нагляду на консолідованій основі за небанківськими фінансовими групами» № 175. Прийняття від 27.12.2024. URL: https://bank.gov.ua/ua/legislation/Resolution_27122024_175

36. Постанова НБУ «Про затвердження Положення про Систему BankID Національного банку України». Документ v0032500-20, чинний, поточна редакція. Редакція від 30.05.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0032500-20#Text>

37. Наглядова статистика. Офіційний сайт Національного банку України. 12.03.2025. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist>

38. Страховий ринок України за 9 місяців 2024: Підсумки та ключові показники страховиків. Офіційний сайт Forinsurer. 28.11.2024. URL: <https://forinsurer.com/news/24/11/28/44442>

39. Статистика страхового ринку України. Офіційний сайт Forinsurer. 13.03.2025. URL: <https://forinsurer.com/stat>

40. Огляд небанківського фінансового сектору. 2024 року. Офіційний сайт Національного банку України. 02.04.2025. URL: <https://nasu.com.ua/oglyad-strahovogo-rynku-ukrayiny-za-2024-rik/>

41. Страховий ринок України. Короткий огляд страхового ринку за 9 місяців 2024 від НАСУ. Офіційний сайт Національна асоціація страховиків України. 13.03.2025. 8 с. URL: https://nasu.com.ua/wp-content/uploads/2024/12/ipid_market_9_2024_08122024_vypravlenyj.pdf

42. Фінансовий результат → Рейтинг страхових компаній України за 9 місяців 2024 г. Офіційний сайт Forinsurer. 14.03.2025. URL: <https://forinsurer.com/ratings/nonlife/24/9/13>

43. Global InsurTech Report 2024 Q4. Official web-site: Gallagher Re. 2025. 120 p. URL: <https://www.ajg.com/gallagherre/-/media/files/gallagher/gallagherre/news-and-insights/2025/february/gallagherre-global-insurtech-report-q4.pdf>
44. Борисюк О.В., Дацюк-Томчук М.Б. Позитиви та проблеми впровадження цифрових технологій в страховій діяльності. Економіка та суспільство. Вип. 68. 2024. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/4852/4792>
45. Стратегія розвитку фінтеху в Україні до 2025 року. Офіційний сайт Національний банк України. 2020. 49 с. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Strategy_finteh2025.pdf
46. Український фінтех у 2024 році: ключові цифри та факти. Офіційний сайт Fintech Insider. 04.07.2024. URL: <https://fintechinsider.com.ua/ukrayinskyj-finteh-u-2024-roczy-klyuchovi-czyfry-ta-fakty/>
47. Технології: Телематика, BigData, IoT, Штучний інтелект. Офіційний сайт Forninsurer. 27.03.2025. URL: <https://forinsurer.com/theme/77>
48. InsurTech sector in Ukraine overview. Official web-site: Tracxn. 14.01.2025. URL: https://tracxn.com/d/explore/insurtech-startups-in-ukraine/_7aujcpzEWLFJ-AXROBpPjWZyqmvc0r50i_jDKG-ACBg#about
49. Hotline.Finance. Official web-site: PetchBook. 2025. URL: <https://pitchbook.com/profiles/company/462533-41#overview>
50. UKASKO received the "Insurtech Breakthrough of the Year" award from the Association of Ukrainian Banks. Official web-site: Insurance Nerds. 17.03.2025. URL: <https://insnerds.com/news/ukasko-receives-insurtech-breakthrough-of-the-year-award-from-association-of-ukrainian-banks#:~:text=UKASKO%2C%20a%20technology%20provider%20serving,insurtech%29%20sector>
51. Національний банк запускає регуляторну платформу для тестування інноваційних продуктів. Офіційний сайт Національного банку

України. 14.04.2023. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/natsionalniy-bank-zapuskaye-regulyatornu-platformu-dlya-testuvannya-innovatsiy-nih-produktiv#:~:text=14%20квіт>

52. У мобільному застосунку Дія з'явилася автоцивілка, Офіційний сайт Міністерство цифрової трансформації України. 12.05.2020. URL: <https://thedigital.gov.ua/news/u-mobilnomu-zastosunku-diya-zyavilasya-avtotsivilka>

53. ЕКТА і Дія допоможуть оформити страховий поліс для виїзду за кордон за кілька кліків. Офіційний сайт Diia.gov.ua. 14.06.2021. URL: <https://diia.gov.ua/news/ekta-i-diya-dopomozhut-oformiti-strahovij-polis-dlya-viyizdu-za-kordon-za-kilka-klikiv#:~:text=Страхова%20компанія%20ЕКТА%20-%20перша,цифровий%20паспорт%20офіційно%20прирівняно%20до>

54. Дією можна користуватися в 11 страхових сервісах. Офіційний сайт Diia.gov.ua. 07.05.2024. URL: <https://diia.gov.ua/news/diyeyu-mozhna-koristuvatisya-v-11-strahovih-servisah#:~:text=Дією%20можна%20користуватися%20в%2011,А>

55. Поліс страхування ОСЦПВ в monobank. Офіційний сайт Universal Bank. 25.06.2020. URL: <https://www.universalbank.com.ua/news/polis-oscpv-v-monobank#:~:text=Поліс%20страхування%20ОСЦПВ%20в%20monobank,ОСЦПВ»%20вибираєте%20«Купити%20ОСЦПВ»>

56. Савіна С.С., Водзянова Н.К., Кравченко В.Л. Регресійний аналіз факторів впливу на обсяги страхового відшкодування за договорами обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів. Ефективна економіка. 2023. № 7. URL: <https://www.nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/1878/1895>

57. Арич М. І. Інфляція та страхування як фактори впливу на безпеку продовольчого ринку: двофакторний регресійний аналіз / М. І. Арич, М. В. Корнієнко, Я. В. Кріпак, Т. С. Діденко // Наукові праці Національного

університету харчових технологій. 2020. Т. 26, № 6. С. 68-81. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npnukht_2020_26_6_9

58. Звіт про діяльність Національної комісії що здійснює державне регулювання у сферах електронних комунікацій, радіочастотного спектра та надання послуг поштового зв'язку за 2024 рік. Офіційний сайт НКРЗІ. 2024. 83 с. URL: <https://nkek.gov.ua/static-objects/nkek/sites/1/ПІЧНІ%20ВІТИ/zvit-nkek-2024-2025.pdf>

59. Архів звітів НКРЗІ. Офіційний сайт НКРЗІ. 2025. URL: <https://nkek.gov.ua/pro-nkek/zvity-nkek/arkhiv-zvitiv>

60. Individuals using the Internet (% of population) - Ukraine. Official web-site: World Bank Group. 2025. URL: <https://data.worldbank.org/indicator/IT.NET.USER.ZS?locations=UA>

61. Офіційний сайт Державна служба статистики. 2025. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua>

62. Oletzky T. InsurTech in the United States and Germany - What are the drivers behind the different business models? *Risk Management and Insurance Review*. 2023. Vol. 26, №. 4. P. 485-511. DOI: <https://doi.org/10.1111/rmir.12254>

63. Robertshaw G. S. Online price comparisons sites: How technology has destabilised and transformed the UK insurance market. *Journal of Revenue and Pricing Management*. 2012. Vol. 11. P. 137-145.

64. Lloyd's Lab announces InsurTechs selected for Cohort 14 of its award-winning Accelerator programme. Official web-site: LLOYD'S. 02.04.2025. URL: <https://www.lloyds.com/news-and-insights/news/lloyds-lab-announces-insurtechs-selected-for-cohort-14>

65. Walbanke D. 10 hottest insurtech startups in the UK. Official web-site: Growthbusiness. 15.01.2024. URL: <https://growthbusiness.co.uk/10-hottest-insurtech-startups-in-the-uk-2571847/>

66. Friendsurance in Germany makes insurance social again. Official web-site: TDI. 2025. URL: <https://www.the-digital-insurer.com/dia/friendsurance-germany-makes-insurance-social-again/>

67. New InsurTech Hub Munich program open to Oulu startups. Official web-site: ICT OULU. 16.08.2023. URL: <https://oulu.com/ictoulu/news/new-insurtech-hub-munich-program-open-to-oulu-startups/>
68. Berman T., Schallmo D., Williams C. A. Business model transformation through artificial intelligence in the Israeli InsurTech. *ISPIM Conference Proceedings*. The International Society for Professional Innovation Management (ISPIM), 2021. P. 1-42. URL: https://www.researchgate.net/profile/Tal-Berman-3/publication/356695612_Business_Model_Transformation_through_Artificial_Intelligence_in_the_Israeli_InsurTech/links/61aa067129948f41dbbf615d/Business-Model-Transformation-through-Artificial-Intelligence-in-the-Israeli-InsurTech.pdf
69. China In-Depth: Baidu, Alibaba, Tencent. Official web-site: TDI. 2025. URL: <https://www.the-digital-insurer.com/baidu-alibaba-tencent/>
70. ZhongAn. Official web-site: Wikipedia. 10.02.2024. URL: <https://en.wikipedia.org/wiki/ZhongAn>
71. Li J., Sengupta J. Using ecosystems to reach higher: An interview with the co-CEO of Ping An. *The McKinsey Quarterly*. 2020. URL: <https://www.proquest.com/openview/a7ac1f1f8440a0fcc77250a036a87077/1?cbl=30375&pq-origsite=gscholar>
72. Ma Z., Liu J. Research on Insurance Regulation under the Background of InsurTech. *3rd International Conference on Digital Economy and Computer Application (DECA 2023)*. Atlantis Press, 2023. P. 126-132. URL: <https://www.atlantispress.com/proceedings/deca-23/125995017>
73. Braun A., Jia R. InsurTech: Digital technologies in insurance. *The Geneva Papers on Risk and Insurance Issues and Practice*. 2025. P. 1-7. URL: <https://link.springer.com/article/10.1057/s41288-024-00344-x>
74. Порівняння електронного та паперового полісу ОСЦПВ. Офіційний сайт Арсенал страхування. 19.06.2020. URL: <https://arsenal-ic.ua/infocentre/news/article/porivnyannya-elektronnogo-ta-paperovogo-polisu-oscpv>

75. Український ринок ОСЦПВ за січень-вересень 2023 зріс на 27% до 6,3 млрд. грн. Офіційний сайт Forinsures. 10.11.2023. URL: <https://forinsurer.com/news/23/11/10/43240>

76. Iervolino L. Open Insurance in Brazil. Official web-site: Open banking excellence. 15.12.2021. URL: <https://www.openbankingexcellence.org/blog/open-insurance-in-brazil/>

77. EIOPA follows a comprehensive and balanced approach to simplification amid push for competitiveness. Official web-site: EIOPA. 08.04.2025. URL: https://www.eiopa.europa.eu/eiopa-follows-comprehensive-and-balanced-approach-simplification-amid-push-competitiveness-2025-04-08_en

78. Офіційний сайт Український фонд стартапів. 2025. URL: <https://usf.com.ua>

79. Official web-site Allianz X. 2025. URL: <https://allianzx.com>

80. ВРУ прийняла закон про спецрежим оподаткування для іт-компаній. Офіційний сайт Ebskyiv. 2025. URL: <https://www.ebskyiv.com/vru-prinyala-zakon-o-spetsrezhime-nalogooblozheniya-dlya-it-kompanij/>

81. Enterprise Investment Scheme Guide for investors. Official web-site BDO UK. 12.04.2024. URL: <https://www.bdo.co.uk/en-gb/insights/tax/corporate-tax/enterprise-investment-scheme-guide-for-investors>

82. Національна стратегія розвитку фінансової грамотності до 2030 року. Офіційний сайт Національний банк України. 2025. URL: <https://bank.gov.ua/ua/about/strategy-fin-literacy>

ДОДАТКИ

Додаток А

Порівняння фактичних та прогнозованих значень

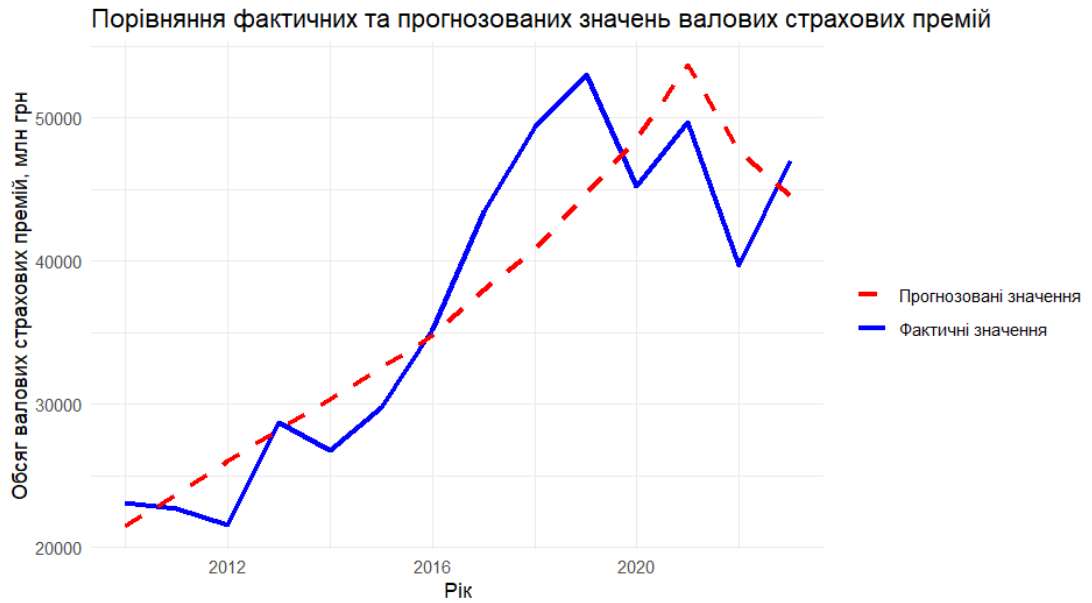

Рисунок А.1 - Порівняння фактичних та прогнозованих значень

Джерело: складено авторами